

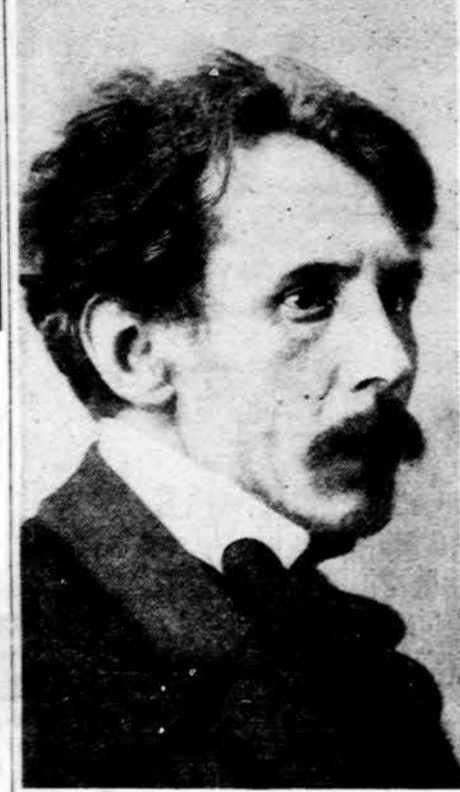
Šiame numery

AR DAINUOS IR JAUNIMAS?
ČIURLIONIO "JŪRAI" BANGUOJANT — POKALBIS SU PROF. VYTAUTU MARIJOŠIUM
HENRIKAS NAGYS — LIETUVIŲ RASYTOJŲ DRAUGIJOS PREMĖJOS 1969 METŲ LAUREATAS.
SIMAS SUZIEDĖLIS — STASIO SĀLKAUSKIO VARDŲ KŪRYBINĖS PREMĖJOS LAUREATAS.
DEŠIMT MŪSŲ RASYTOJŲ VIENAME LITERATŪROS VAKARE.
POKALBIS SU PIANISTU ANTANU SMETONA.
MŪSŲ RASYTOJAI DIPLOMATAI.
LITERATŪROS VAKARAS DAINAVOJE.

ČIURLIONIO JŪRAI BANGUOJANT

Pokalbis su ateitininkijos jubiliejinio kongreso proga ruošiamo simfoninio koncerto dirigentu prof. Vytautu Marijošium

Ateitininkų Federacijos aštun-tasis kongresas, minintis ateitininkijos 60 metų jubiliejį su-kaktį, įvyks rugsėjo 4-7 d. Chi-cagoje. Be įvairios kitos akade-minės ir pramoginės programos

M. K. Čiurlionis, kurio žymiausias muzikos veikalas simfoninė poema "Jūra" bus atlikta Amerikoje pirmą kartą Ateitininkijos kongreso koncer-te, Chicagoje, rugsėjo mėn. 5 d.

kongrese bus ir ypatingo dėmesio vertas simfoninis koncertas rug-sėjo 5 d. 8 val. vak. Chicagos Or-chestra Hall patalpose, 220 S. Michigan Ave. Koncertas išskir-tinis jau vien dėl to, kad jame pirmą kartą Amerikoje bus atlik-ta M. K. Čiurlionio simfoninė poema "Jūra", vienas iš ryškiausių lietuvių simfoninės muzikos veikalų. Koncerte girdėsime ir mū-sų pačių tarpe, išsivijęje, gyvenančio kompozitoriaus prof. Vla-dio Jakubėno siuitos "Miško šven-tė" du fragmentu. Koncerte bus taipgi prisiminta šiemet viso kul-tūringo pasaulio švenčiama di-džiojo Beethoven'o 200 metų gi-mimo sukaktis, ten pat pianis-tui Antanui Smetonai atliekant Beethoven'o piano Koncertą Nr. 1, ir mūsų solistams Danai Stan-kaitytei, Stasiui Barui, Algirdui Brazui ir Jonui Vazneliui dai-nuojant ištraukas iš Beethoveno operos "Fidelio".

Jau kone didžiojo koncerto iš-vakarėse užkalbinome jo dirigen-tą prof. Vytautą Marijošium įvai-riomis šio muzikinio įvykio temo-mis. Pokalbį čia ir pateikiame mūsų skaitytojams.

— Kokią reikšmę ir kokią vie-tą lietuvių simfoninės muzikos skiriame Ateitininkijos kongreso jubiliejiniam koncerte atliksi-mai M. K. Čiurlionio simfoni-nei poemai "Jūra"?

— M. K. Čiurlionio simfoninė poema "Jūra" lietuvių muzikos istorijoje yra pirmas tokios pla-čios apimties kūrinys, sukurtas prieš 63 metus. Lietuvoj buvo atliktas tik 1936 metais. Čia Ame-rikoje šis veikalas bus pirmą kar-tą pagrotas Ateitininkų kongreso rengiamam koncerte 1970 m. rug-sėjo 5 d., 8 val. vakaro Orchestra Hall, Chicagoje.

Neabejotinai Čiurlionio "Jū-

ra" užima reikšmingą vietą lietu-vių instrumentalinę muzikoj. Tai platių muzikinių minčių ir labai turtingos orkestruotės vei-kalas. Apgailėstauti reikia, kad ano meto sąlygos neleido pačiam kompozitoriui savo kūrinių išgroti. Įdomu, kokia tada būtų buvusi galutinė to veikalų redakcija?

1955 m. kompozitorius E. Bal-sys Čiurlionio "Jūrą" naujai per-redagavo. Toj redakcijoj šį veika-lą ir girdėsime koncerte.

Pagal mano turimą orkestro sąstatą geresniam sąskambiui iš-laikyti aš atsisakau kai kurių dub-leravimų variniuose pučiamuo-siuose ir sujungiu tris mūsų am-žų instrumentų partijas į vieną.

— Gal galėtumėte nusakyti tematinę ir instrumentinę pras-mę šio žinomo M. K. Čiurlionio veikalui slinkti, kad klausytojai koncerto metu būtų lengviau ir prasmingiau sekti visus atlieka-mo kūrinio niuansus?

— Nusakyti muzikinę temati-ką ir instrumentinę prasmę mu-zikiniams kūriny yra nelengva. Smulkesnei muzikinio veikalų ana-lizei reiktų vartoti specifinius muzikinius ženklus ir terminus, o jie nedaug tepasitarnautų "lengviau ir prasmingiau sekti visus atliekamo kūrinio niuan-sus".

Čiurlionio "Jūra" yra vadina-

ma programine muzika. Tai yra eilė kompozitoriaus jūros didin-gumo, slaptumo, ramybės, žaismingumo ir jėgos išgyveni-mų. Visa tai daugiau ar mažiau išreikšta muzikinėm garsų ab-strakcijom, kurios, deja, ne vi-suose iššauks tuos pačius išgyve-nimus.

Aš pats stoviu prieš didelę problemą ir atsakomybę, kaip su-prasti ir kaip tinkamiausiai at-likti tarpininko užduotį tarp kū-rėjo ir klausytojo. Diriguojant man reikia negyvas gaidų žen-kus, slinkti, dinamiką ir orkestri-nes spalvas atkurti ir pajungti komplikuotą orkestrinį organiz-mą, susidedantį iš atskirų gyvų individų, vienai valiai ir tikslui. Neturint tiesioginio ryšio su O-limpu, tai nemaža užduotis ir at-sakomybė prieš autorių. Bet jau tokia dalia kiekvieno interpreta-toriaus.

"Jūra", akip simfoninė poema priklauso vadinamai laisvai kom-pozicinei formai. Formos laisvu-me kompozitoriui klasikinės pro-porcijos mažiau privalomos. Lais-vai ir nevaržomai jis kuria savo konkrečius (kaip Beethovenas VI simf., Berliozas "Symphonie fantastique", Strauss'as "Don Quixote") ar supoetintus išgyve-nimus, jausmus ar vizijas (kaip Debussy "La Mer").

Čiurlionis "Jūroj" arfos glis-

Prof. Vytautas Marijošius

sando pradeda savo simfoninę poemą ir galingu pilno orkestro ir vargonų fortissimo baigia savo kūrinių. Visoj poemoj daug lyriš-kumo, žaismingumo ir dramatis-kumo. Atidus klausytojas čia daug kuo galės gėrėtis ir visa tai išgyventi.

— Tokių, jei taip galima pa-

sakyti, jūrinių kūrinių, muzikos istorijoje yra visais laikais, tur būt, nemažai parašyta. Greitosis-mis čia prisimena, kad ir Debussy "La Mer". Koks būtų, sakykim, Čiurlionio "Jūros" palyginimo re-zultatas, kad ir su Debussy?

— Kiek "jūrinių" kūrinių pri-rašyta niekad neskaiciavau, tik prisimenu, kad po Debussy "La Mer" nedaug kas iš kompozito-rių bandė "jūromis keliauti".

Lyginti vieną menininką su kitu, nežinau, ar būtų patogu. Skirtumas tarp dviejų jūrų yra nemažas, kaip tarp Baltijos ir Vi-duržemio jūros.

Debussy favorizavo mirazišes spalvas: flazoletinį ir sardininį skambėjimą styginiuose, prancū-zišką skambėjimą variniuose ir išskirtinį dėmesį fleitai, anglų ra-gui ir čelestai. Aplamai Debussy save kuo arčiausiai identifiko su tuo, kas charakteringa Cezan-ne, Rimbaud, Verlaine ir t.t...

Epinis romantiškumas ir teu-toniškas spiritualizmas buvo sve-timi jo temperamentui. Viskas turėjo skambėti "sans dureté", "profondement calme", "doux et fluide" ir t. t. Be kita ko, reikia minėti ir savitą Debussy harmo-niją, taipgi pilnų tonų gamą.

Kas anksčiau pasakytą, yra charakteringa Debussy originaliai braižai, ką jis puikiai ir panaudojo savo simf. poemoj "La Mer". Tas jo kūrinys plačiai ži-nomas visam pasaulij ir drauge su "L'Après midi d'un faune" yra repertuare visų geriausių or-kestrų.

Labai gaila, bet čia turiu pri-sipažinti, kad daugiau išžiūrė-jus į Čiurlionio "Jūros" partitū-rą, man reikia nesutikti su Lietu-vių Enciklopedijos autorium, tei-giančiu, kad "trečiuoju laikotar-piu (1906-1909) Čiurlionis atsi-palaiduoja nuo svetimų įtakos, tampa mistišku, jo muzikos kūry-ba darosi ryškiai individuali".

Man atrodo (būčiau patenkin-

(Nukelta į 2 psl.)

AR DAINUOS IR JAUNIMAS?

Antraštinis klausimas daug kam gali atrodyti keistokas. Nes-gi ne vien tik lietuviuose, bet ir kitur yra įprasta, kad ne kas kita, o kaip tik jaunimas labiausiai yra dainingas.

Tačiau mūsųose šita tariama aksioma neatrodo tokia papras-ta, kai prisimename praėjusią dai-nų šventę ir kai pradėdame ruoš-tis naujai, įvykstančiai 1971 m. Praėjusios dainų šventės vaizdas jon susirinkusių akyse liko toks: dainavo tik jungtiniai vaikų ir pusamžių bei vyresniųjų chorai. Dainuojančio jaunimo veidų es-tradoje buvo retai kur matyti, nors anoji šventė ir buvo sureng-ta Pasaulio lietuvių jaunimo kong-reso metais ir to kongreso rė-muose.

Ką daryti, kad ir 1971 m. pa-našiai neatsitiktų? Kaip įtraukti jaunų žmonių balsus į dai-nų šventės paruošą ir į estradinę šventės pasirodymą? Daug kas paprasčiausiai gali atsakyti: o te-gu eina jaunimas ir dar tebeeg-zistuojančius chorus ir tegu dai-nuoja. Tegu tai tegu, bet jis ten neina ir vargu ar nueis. Reikia ko kito. Jaunimui reikia jaunimo choru, kad jie choro repeticijose jaustųsi taip, kaip jaučiasi tauti-nių šokių grupių repeticijose. Rei-kia, kad dainų šventės paruoša — repeticijos jaunimui būtų jų pačių susitikimo, pramogos ir ma-lonaus vakaro praleidimo proga bendraamžių tarpe. O tokios nuo-taikos niekada nebus įsienėjusiuos mūsų chorus. Visada į kelis kartus didesnį vyresniųjų būrį a-

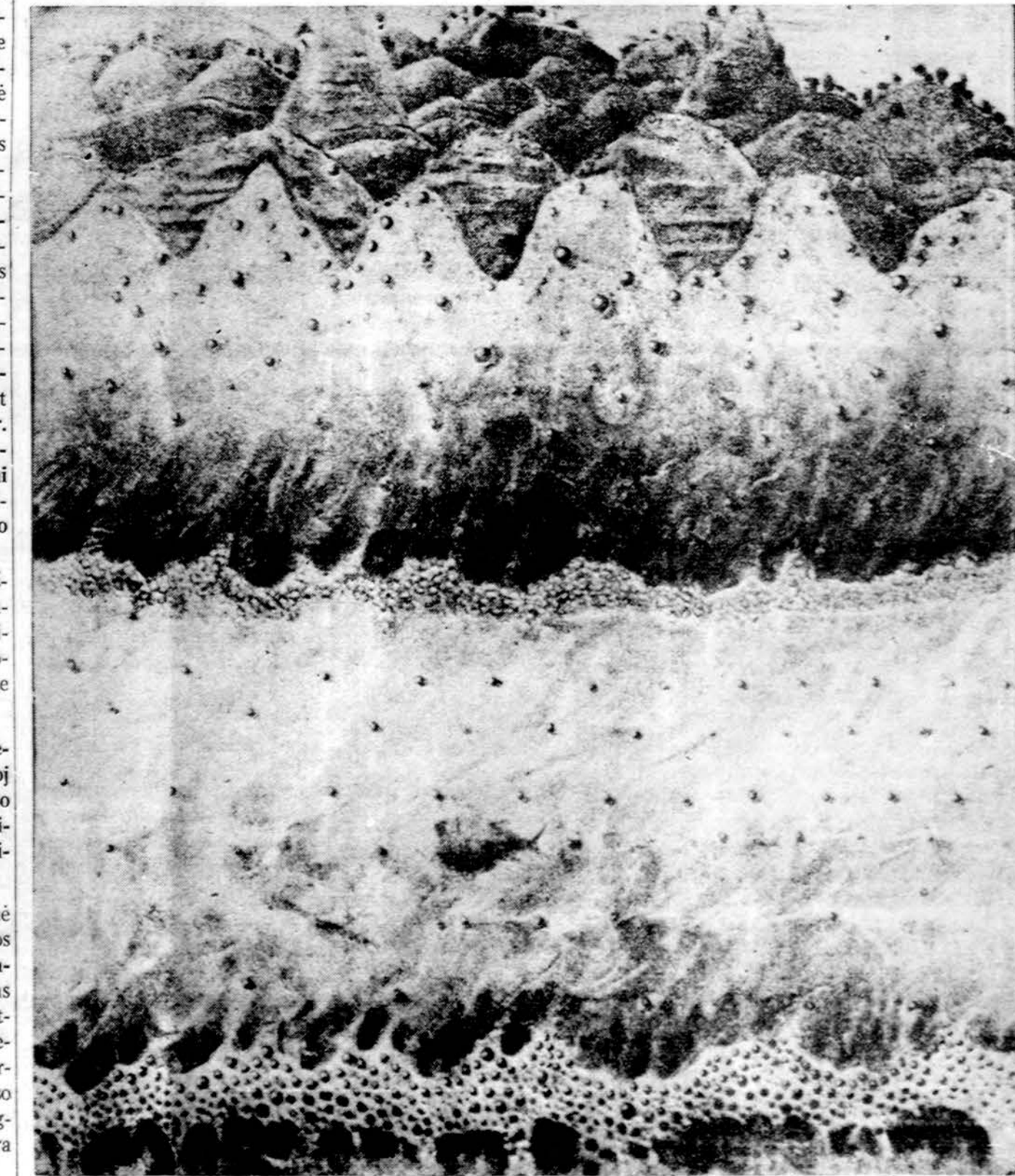
tėje keli balsingi jaunuoliai iš karto jausis lyg pagauti ir po ku-rio laiko repeticijose jų jau ne-bus. Tai ne iš pir-to laužti faktai, o kaip tik jaunimas labiausiai lietuvių kolonijos liūdna patirtis.

Didelis procentas mūsų lietu-viško jaunimo yra balsingas. To-dėl ir turėtume visi bendrai pa-sukti galvas, kad būsimoji dainų šventė 1971 m. nepanešėtų į ank-čiau buvusiąją, reikia visiems iš anksto rūpintis, kad ateinančioji nebūtų vien tik vaikučių ir sen-elių diena.

Konkrečiai vienas siūlymas ga-lėtų būti ir toks. Sakysim, mūsų jaunimo tarpe yra dar pakanka-mai populiarios ir puikiai savo tarpe susigyvenusios įvairios tau-tinių šokių grupės. Reikia — bū-rio organizacija jau yra. Kodėl tad šitokie tautinių šokių šokėjų būriai, artinantys šokių šventei, negalėtų atkreipti dėmesį ir į lietuviškąją dainą, bent dainų šven-tės paruošos laikotarpiu virsdami ne tik tautinių šokių grupė-mis, bet ir chorais. Įprasta sava kompanija, pažintys ir vakariniai susibūrimai savuotėje galėtų vir-siti ne vien šokių, bet ir dainų repe-ticijomis. Šiuo keliu eidamas, gal jaunimas pats, be didelių ir ne-populiarių raginimų, ateitų į dai-nų šventės estradą ir ją nušvies-tų jaunatviškų veidų šypsena.

Tai tik viena sugestija. O jų ir daugiau reikia ieškoti ir pradėti vykdyti praktiškai, kad būsimoje dainų šventėje, neliktume ir vėl be jaunimo.

k. brd.

M. K. Čiurlionis

Jūros sonata, Allegro.

ČIURLIONIO "JŪRAI" BANGUOJANT

(Atkelta iš 1 psl.)

tas, kad kas mane įtikintų, jog klystu) Čiurlionis savo "Jūroje" yra didesne dalim romantiškas realistas. Muzika aiškiai, pagal veikalo pavadinimą, implikuoja plataus vandens stichiją, realiai ir dramatiškai ilgesniais ar trumpesniais muzikiniais periodais jis "piešia" spalvingą jūros peizažą (aiški įtaka H. Berlioz'o, R. Strauss'o), o susižavėjimas atskirų orkestrinių spalvų tembrais ryškiai parodo, kad Čiurlioniui nesvetimas buvo ir impresionizmas (pastebima Debussy įtaka). Tačiau reikia pripažinti, kad Čiurlionis skirtingus stilistinius elementus vykusiai mokėdavo suvesti į vientisumą.

Kas liečia minėtą įtaką, tai nereikia dėl to jaudintis — retas kompozitorius šito išvengė, o, pagaliau, būti įtakoj tų vardu, kuriuos minėjau. "sarmatos" nėra.

"Abi "Jūros" turi savo vertę ir vietą muzikinėje literatūroje, tik viena yra, kaip minėjau, žinoma visam pasauliui, o kita ne. Šiaurės Amerikoje Čiurlionio "Jūra" debiutuoja pirmą sykį. Būtų gera, kad tas debiutas čia nebūtų vienintelis ir paskutinis.

— Dažnai mėgstame Čiurlionio tapybinėje ir muzikinėje kūryboje ieškoti specifika lietuviškos dvasios bruožų. Ar jų galima užtikti ir "Jūroje"? Kuriose vietose ir kaip jie įkūnyti?

— Kad mėgstame ieškoti "specifiškai lietuviškos dvasios bruožų", tai teisybė, bet ar tai reikalinga, tai jau kitas dalykas.

Jei kompozitorius tikrai identifikuoja save su savo tauta, man atrodo, geriausiai, kad jis neišsako specifinių dirbtinių formulių savo tautiškumui įrodyti, bet lieka ištikimas savo talentui ir individualybei. Meniška kūrinio vertė priklauso nuo to, kiek vadinamųjų "specifinių nacionalinių dvasios bruožų" yra sukrauta krūvon, bet kiek meno kūrinys savyje turi to, kas yra universalu, kas nebūtinai priklauso tik vienai tautai, iš kurios tas kūrinys kilęs. Universalinės ir nacionalinės vertybės gali skirtis, bet abi taip pat gali būti puikiai integruotos tam pačiam kūrinį.

Kiek jų yra Čiurlionio "Jūroje", sunku atsakyti. Tiek kiek yra — visos čiurlioniškos, išdėstytos visam kūrinį ir įkūnytos jo pasirinktu būdu.

— Kai kieno yra manoma, jog Čiurlionis siekė negalimo dalyko: norėjo muziką paversti tapyba ir atvirkščiai. Kaip jūs į tai žiūrėtumėte? O gal Čiurlionis tik norėjo muziką būti tapybiškas, o tapyboje muzikiškas? Jei taip, kaip ir kur šitai atsispindi?

— Tur būt, dauguma sutiks, kad Čiurlionis nors daugiau laiko pašventė muzikinė studijom ir nemažai muzikos sukūrė, bet jo išskirtinis talentas daugiau originalumu pasireiškė tapyboje.

Nenorėčiau prisidėti prie tos nuomonės, kad Čiurlionis siekė "negalimo dalyko". Pvz. jo "Jūros sonatas" vaizdų serijoje (Allegro, Andante, Finale), vaizduotė turint, galima įsivaizduoti muzikinę struktūrą, kad ir nevisai pagal konservatorijose dėstomus metodus.

— Kodėl koncertui buvo pasirinktas antruoju simfoninės muzikos gabalu Vlado Jakubėno siužeta "Miško šventė"? Ką šiame kūrinyje klausytojas išgirs ir į ką turėtų kreipti dėmesį?

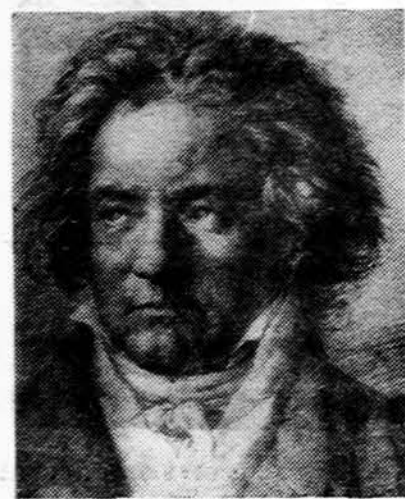
— Iš Jakubėno siužeto "Miško šventė" bus atliekami tik du fragmentai: Adagio ir Finalas. Adagio bus lyg trumpa įžanga į finalą. (Allegro vivace), kuris yra linskmo šokio variantas, ke-

lių skirtingų temų ir lėtesnės pabaigos.

Kadangi Čiurlionio "Jūra" nevisai užpildytą laiką, skirtą pirmajai koncerto daliai, todėl pasirinkau tas dvi Jakubėno ištraukas ir tikiuos dauguma publikos sutiks, kad autorius to dėmesio užsitarnavo.

Gal būtų dar geriau visą koncertą turėti tik lietuviškos muzikos, bet nepaprastai didelės išlaidos orkestrinės medžiagos pagaminimo ir tik viena repeticija su orkestru apspėdė antrajai koncerto daliai pasinaudoti Beethoven'o kūryba.

— Siemet, kada visas kultūringasis pasaulis mini 200 metų sukaktį nuo Beethoven'o gimimo, tur būt, neatsitiktinai ir ateitininkų rengiamame koncerte pianisto Antano Smetonos bus atliekamas Beethoveno Koncertas Nr. 1 ir mūsų solistų D. Stankevičytės, St. Baro, Alg. Brazio ir J. Vaznelio tercetas ir kvartetas iš Beethoveno operos "Fidelio". Būtų čia labai ne pro šalį, kad Maestro galėtų pateikti bent trumpus komentarus apie

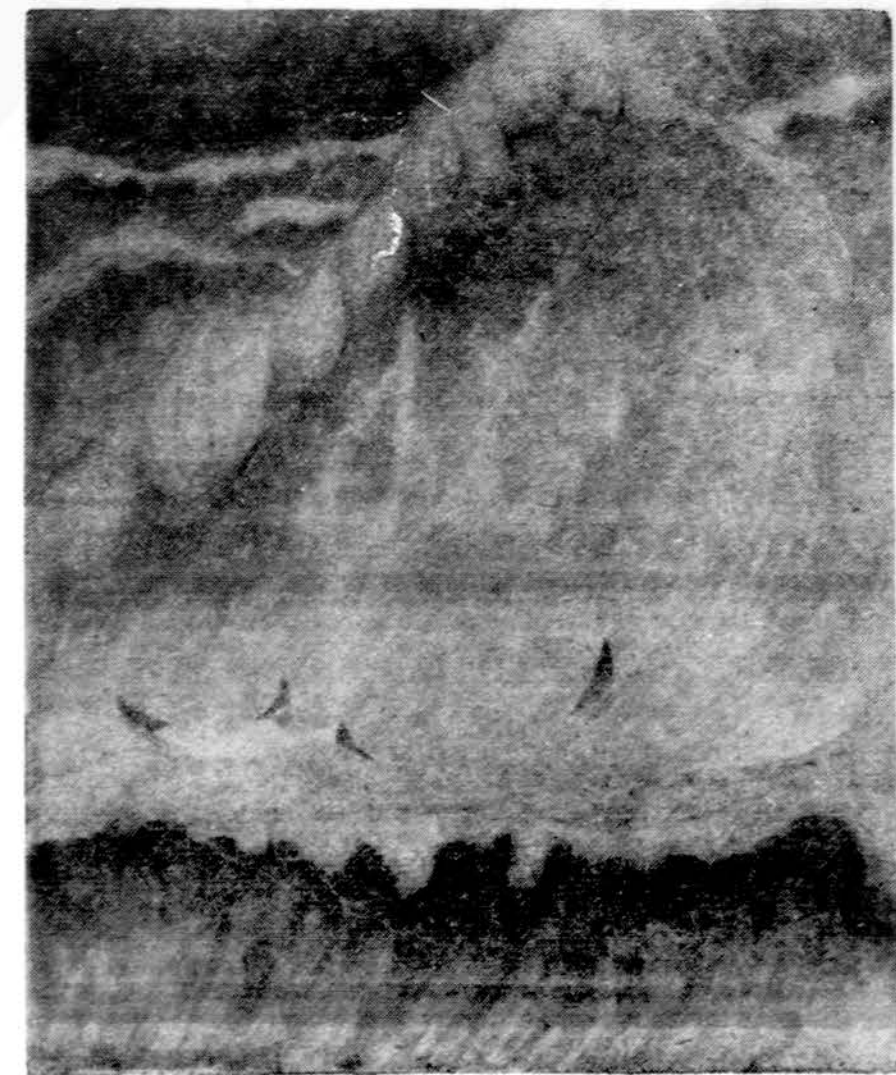

Muzikos m. l. Ludw. van Beethoven, kurio gimtadienio 200 metų sukaktį siemet mini visos kultūringasis pasaulis. Ta proga jo kūriniai skambės ir Ateitininkų kongreso koncerte, Orchestra Hall, Chicagoje.

koncerte girdėsima didžiojo Beethoven'o kūryba.

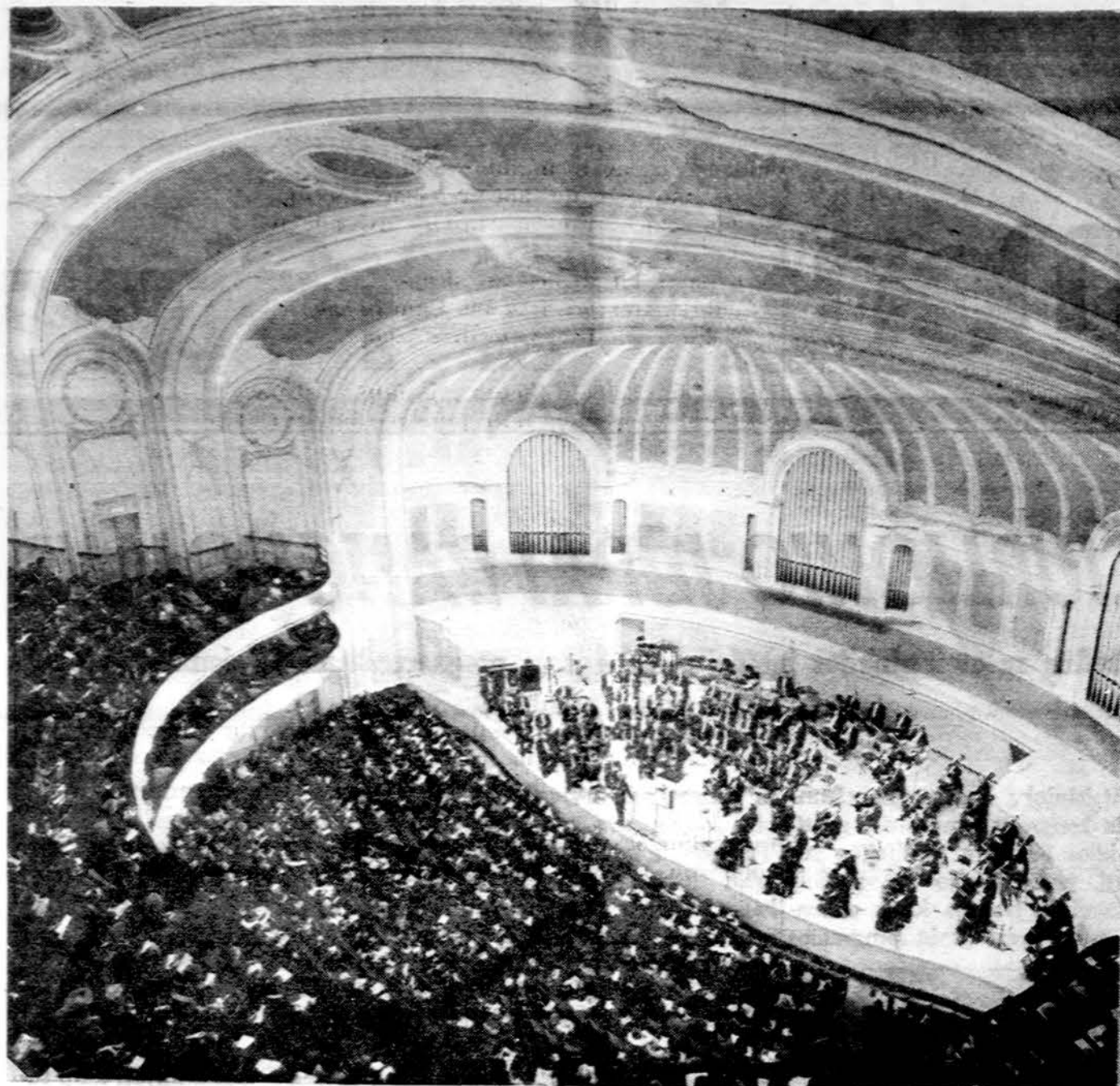
— Pereitą pavasarį, kai Chicagoje dirgavau "Likimo galia", buvau Ateitininkų koncerto rengimo komiteto prašomas tą koncertą diriguoti, sudaryti programą ir pasiūlyti solistus. Nedrąsiai pasiūliau antrą koncerto dalyką prisidėti prie viso kultūringo pasaulio ir antrąją koncerto dalyką paskirti Beethoven'ui. Labai apsidžiaugiau, kad rengėjai (tur būt, ekumeninės dvasios apšviesti) su visais mano pasiūlymais sutiko.

Šią vasarą, kai lankiausi Beethoven'o gimtinėj Bonnoje prie Reino, kai kelias valandas praleidau tuose namuose, kur gimė

M. K. Čiurlionis

Jūros sonata. Finale.

Čichagos simfoninio orkestro namai — Orchestra Hall (220 So. Michigan Ave.), kur rugsėjo 5 d. (šeštadienis) 8 val. vak. įvyks aštuntojo Ateitininkų Federacijos kongreso koncertas, atliekant garsiąją Čiurlionio simfoninę poemą "Jūra", Vlado Jakubėno ir Beethoveno kūrinius, grojant simfoniniam orkestrui, dalyvaujant pianistui Antanui Smetonai ir dainuojant mūsų solistams: Danai Stankevičytei, Stasiui Barui, Algirdui Brazui ir Jonui Vazneliui. Jubiliejinio koncerto vadovas ir dirigentas prof. Vytautas Marijošius. Bilietai į anksto gaunami Marginitose.

didysis muzikas titanas, kai savo akimis žiūrėjau į jo laiškus ir manuskriptus ir pirštais paliečiau jo fortepijoną, pajutau labai didelę pagarbą ir padėką koncerto rengėjams.

Trumpus komentarus apie visus išpildomus veikalus klausytojai galės rasti koncerto programoje. Taipgi susilaikysiu čia nuo bet kokių paaiškinimų apie didžiojo kompozitoriaus kūrybą. Tikiuosi, kad "Draugo" kultūriniam priėdė atsiras tam reikalui užtenkamai vietos išsamesniam straipsniui, kada nors šių metų bėgyje, minint Beethoveno 200 metų gimimo sukaktį.

— O interview užsklandai tebūna mūsų neprovokuotas, bet Paties Maestro pasirinktas žodis, ryšium su būsimuoju, tokiu neeiliniu koncertu.

— Ar koncertas bus eilinis ar neeilinis, priklausys nuo daug visokių dalykų, kuriuos iš anksto sunku pranašauti. Pats faktas, kad muzikos menui atsiranda garbinga vieta tokios svarbiuos suvažiavimuos, kongresuos ir iškilmėse, yra vertas nepaprastos pagarbos rengėjams. Ypač jei tokia proga inspiruojamas neeilinis įvykis, kaip gimimas visai

MODERNUS MOKSLAS IR KRIKŠČIONIŠKAS GYVENIMAS

Protestantų knygų leidykla Augsburg Publishing House Minneapolis, Minn. neseniai išleido naują veikalą "Modern Science and Christian Life", kuri parašė Stanley D. Beck (157 psl., \$29.95).

Veikalas šių dienų temomis. Autorius yra gavęs daktaro laipsnį Wisconsin universitete ir dabar tame universitete dėsto entomologiją (mokslas apie vabzdžius). Jis yra

Prof. Vladas Jakubėnas, išsivijoje (Chicagoje) gyvenantis mūsų kompozitorius, kurio siužetas "Miško šventė" fragmentai simfoninio orkestro bus atlikti ateitininkų kongreso koncerte.

naujo veikalo ar pirmas atlikimas dar iki šiol viešai negirdėto kūrinio. Individualiam kompozitoriui pakelti su koncertu susijusias išlaidas, norint pristatyti savo naujus veikalus, neįmanoma. Nuoširdi padėka užtai priklauso visiems kolektyvams, kurie tokiu atveju ateina pagalbon, ir visuomenei, kuri savo atsilankymu pagerbia kūrėjus, finansiniai ir moraliai padeda organizatoriams išbalansuoti medžiagines išlaidas.

Šitokia padėka ir komplimentu lietuviškajai visuomenei baigė mūsų pokalbį jubiliejinio ateitininkijos kongreso metu rugsėjo 5 d. 8 v. vak. Chicago Orchestra Hall ruošiamo simfoninio koncerto dirigentas prof. Vytautas Marijošius. O toliau jau pati lietuviškoji visuomenė turi įrodyti, kad ji Maestro komplimento yra verta — gausiai dalyvauti tokiam neeiliniam koncerte.

parašęs dar tris knygas iš savo srities ir taip pat daug studijinių straipsnių moksliniuose žurnaluose.

Prof. Beck yra pažangus mokslo sritį. Knygon įtraukia gausiai naujų mokslo patyrimų, atstovauja biologinės evoliucijos kryptį. Iš kitos pusės jis aukštai vertina religiją ir randa ją nepriešingą naujoms mokslo atradimams. Jis tvirtina: "Mes turime nugalėti baime, kad mosklinė pažanga susilpnins ar sunaikins tikėjimą. Bet koks tikėjimas, kuris negali rizikuoti visos mokslo žinijos tyrinėjimo, negali būti niekuo daugiau kaip prietaras".

Autorius prisipažįsta daug laiko skyrimas biologiniams, moksliniam tyrimams. Savo šioje knygoje jis duoda įdomių faktų iš įvairių mokslo šakų. Pavz. primena, kad yra apie 100 milijonų žvaigždžių, nuo artimiausios žvaigždės šviesa mus pasiekia daugiau kaip per 4 metus. Jei erdvių laivas į tą žvaigždę keliautų po 2 milijonus mylių per valandą, tai ją pasiektų tik epr 1300 metų. Jis primena sėkmingas mokslininkų pastangas laboratorijose pagaminti virusus ir gyvybės medžiagas.

Tačiau visi tie tyrimai prof. Be-

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadieniais 10-12 val. Trečiadi. uždyrta. Ligoniai priimami susitarus
Ofiso telefonas: PR 8-3229.
Rez. telef. WAibrook 5-5076

Rezid. Telef. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonitis pagal susitarimą, jei neatsiliepija skambinti 374-5012.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-ojos ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštadieniais 2-4 val. Trečiadi. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAibrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir Šlapimo Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

ckui nekludo būti giliai religingam. Didelė dalis jo šios knygos skirta ištraukoms iš Sventojų Rašto, religinėms sugestijoms. Tiesa, tai daugiau populiarus leidinys, bet ir šviesuolis skaitytojas gali rasti sau kai ką įdomaus. J. Pr.

— Okup. Lietuvos etnografi, dirbą Mokslių akademijos istorijos institute, kitais metais numato baigti svarbų darbą — Pabaltijo etnografinio atlaso I dalį. Šiame lei-

dinyje bus nušviestos kelios temos: senieji lietuvių žemdirbystės ir gyvulininkystės įrankiai bei padargai, pastatai, drabužiai. Jau sudaryta 170 žemėlapių, smulkiai suregistruoti liaudies meno ir buities lobiai, vykdomos etnografijos mokslinės ekspedicijos. Viena jų šią vasarą visą mėnesį rinkis, fotografuos, aprašins 19 amžiaus pabaigos valstiečių darbo įrankius, drabužius, sodybas. (E.)

— Kalbininkas Kazys Ulyvydas, Vilniuje, sulaukė 60 m. amžiaus.

Tel. ofiso HE 4-5849 rez. 388-2253
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm. ketv. 1-4 vakare 7-9 antr. penkt. 1-5 treč. ir šešt. tik susitarus

Ani Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
706 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradi. ir penktadi. 10-4; šeštadi. 10-2 val.

Ma. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. BECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲS LIGOS
HAWFORD MEDICAL BUILDING
6440 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusherija ir moterų ligos
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepija, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų rezid. — Prospect 8-9081
DR. JARINA JAKSEVIČIUS
JOKIA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. šeštadi. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadi. ir šeštadi. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŪNAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. veikia 24 val.

Tel. — RELiance 6-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 W. 59 Street
Val.: pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštadi. 12-2 val. p. p. trečiadi. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDINIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakaro. Trečiadi. ir nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. šeštadi. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEMlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Pirma tik susitarus
Valandos pirmad., ketv. 5-8 val., antradi. 2-4 val.

Ofiso HE 4-1818 REZ. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
11-08 ir Campbell Ave. Kampas
Pirmad. ir penkt. 1-4 p. p. Antradi. ir ketv. 9-11 v. r. 4-8 p. p. Šeštadi. 9 v. r. iki 12

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5145
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadieniais uždaryta

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. 8 v. r. iki 9 v. r. Treč. ir šeštadi. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirma ligonitis tik susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: anrad. nuo 2-5 popiet. ketvirtadi. nuo 6-8 vakaro.
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5544

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 6-4410
Rez. GRovelhill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Sendra praktika ir chirurgija
Ofisas 3750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktadi. 10-13 v. r., 2-8 v. vak. Šeštadi. 1-4 v. vak.; caro Sekmad. ir trečiadi. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Sendra PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofise ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 6-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. r. Šeštadi. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6199
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmadieniai ligonitis tik susitarus
Val.: 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VAKARAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antradi., ketv. 6-8 val. vak. penkt. ir šeštadi. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-5150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. r. Treč. ir šeštadi. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141; Namų 656-4886
Val.: pirmad., antradi. penktadi. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakaro
Šeštadieniais 11-1 val. popiet.

SKELBKITES "DRAUGĖ"

V. K. Jonyno medžio raiznys

SVYTURYS ANT TEMSTANČIO LIETUVISKO TAKO

SIMAS SUZIEDĖLIS

Šv. Kazimieras nebuvo iš rojus išbirusi gelė, kurią angelui būtų reikėję tiktai pakelti prie Dievo sosto, kad žmonės praeviai jos nesumindžiotų. Viešpats tokių gėlių nežarsto ir nėra jomis perdaug susidomėjęs. Šioje žmonių pakalnėje: „Aš neatėjau teisiųjų vadinti“ (Mat. 9, 14). Tai, kas Dievo šlovei rašoma mūsų žemėje, yra kasdieniški žmonės, žmonės šio, pilko žemės grūsto, kurio prisotintos ir apsunkušios visų mūsų širdys. Dievo renkamieji pamažu nusikrato žemės traukos, atitoksta nuo josios geismo kartais taip nepastebimai, kad bendralaikiai žmonės sunkiai benevokia, kas juos išskiria. Tiksliai vėliau žmonės apdangsto šventojo kelią rozėmis ir išpina legendomis sukurdami nežemiškos būties idilį.

Žmonės juk visada ieško nepaprasto, godžiai dairosi netikėto, alksa nuostabaus ir nelaukto, o susilaukia visada tu pačių priekaištinių žodžių: „Ko išėjote į tyrus pamatyti?“ (Mat. 11, 7). Žemės tyruose mūsų ieškomi su pasakiškais rūbais ir šilkiniais apdarais dažniausiai sėdi už puikybės skobnių ir svaiginasi nuodėme — tie pasipūtę minios ramsčiai. Mažiau kieno pasiteirajami slankioja pakelėse ir prekyvietėse rankiodami gyvenimo pabiras — tie suglezę žmogiški švendrai. Pirmuosius išdidumas sugniuždo, antruosius lanksto kiekvienas pikto dūstelėjimas. Šventieji turi neigiamą atspirtį ir tiesų kelią, kelią nuolankų ir paprastą, kaip tos skėrių nuėstos dykumos (Mat. 3, 4). Pro jas praedamas Dievo žmogus, rodos, pedų nepalikti, bet juo toliau jis eina, juo stipriau kitus traukia, juo labiau pastebimas ir pasekamas, kaip rodyklė ant viešo kelio, kaip švyturys ant dumsių vandent.

Šv. Kazimieras yra pirmas ir vienai vienas ligi šiolie Dievo žiebtas švyturys ant lietuviško tako, ant kelio pačiame krikščioniškos Europos nuosalume. Jo šventės Mišiose skaitoma šv. Luko evangelija apie uždegtus žiburius ir valdovo likuriuojančius tarnus (Luk. 12, 35). Kazimieras buvo pakviestas budėti savo tautos namuose ir šviesti Viešpaties kely tame dar neatpagonėjusiame krašte.

Prieš tą penktą amžių, kurie dalc mus nuo šv. Kazimiero, Lietuva gyveno pačius pirmuosius krikščionybės laikus. Josios kryžiai ir rūpintojėliai ošė dar žaliais ažuolais šventose giriose, kurios supo nedaugelį dar pastatytų bažnyčių. Vytautas tik neseniai Lietuvą buvo surišęs su Bažnyčia, paskubomis ir nebaigtinai; net jo laikų neofitinė

karta nebuvo dar išmirusi ir atsikračiusi pagonišku pagedū 1). Pagonybė buvo gyva kiekviename daikte: ir lietuvių sentimentuose ir jų papročiuose.

Iš viršaus apkrikščioninta Lietuva buvo tada apsišautusi Rytų galybės skraiste, prikopusi savo politinio išsiskleidimo viršūnė. Karaliaus Kazimiero laikais (1440—1492) aptykė buvo ir dažnesni karai. Visu svaiginančiu Lietuvos plotu sklenė laikinės taikos palaima. Glostė ji mūsų šalį, rodosi, tam, kad pirmojo mūsų šventojo lopšys pasisuptų pačioje Lietuvos iškilimo viršūnėje. Netrukus ji įžengs į nuožulnų kelią — ims ritėti iš neapkečiamų plotų į ankštus Nemuno krantus, gūžtis į siaurutį Baltijos pamarį 2). Tame atgalios kely, vingiam ir nuoskaudžiam, vargo ir nepasisekimų vieškely ji negalės ištvirti ir atsispirti ankstesne fizine jėga, išugdyta stiprių Vytauto pedų. Jo kaulai jau dūlo, o surankiotos žemės trupėjo pamažu: gabalas po gabalo, sritis po srities bus atplėšiama nuo Lietuvos kūno. Neaižės tiktai pastatytas jo kryžius lie-

Prof. Simas Suziedėlis, Ateitininkų Federacijos Stasio Šalkauskio vardo kūrybinės premijos 1970 metų laureatas. losangeličių tarpe. Si kasmetinė 1500 dol. premija paskirta jau trečią kartą. Anksčiau ją yra gavę dr. Juozas Girnius ir prof. Antanas Macina. Prof. Simui Suziedėliui Stasio Šalkauskio vardo kūrybinė premija bus išteikta aštuntojo ateitininkų kongreso literatūros vakare rugsėjo 4 d. (penktadienį) 7 val. vak. Jaunimo centre, Chicagoje. Premijos paskyrimo proga spausdiname čia ištrauką iš S. Suziedėlio populiarios studijos „Šv. Kazimieras“, norėdami parodyti skaitytojui, kaip vaizdingas ir kaip gražiai literatūriniai apdorotas yra jo istorinės temos pasakojimas.

tuviškoj sodyboj, sodyboj nusigręžusioj nuo amžinos ugnies ir nuo bizantiškų paaiskintų bokštų. Jis ašomas bus žaliuos dar medienos, bus mūsų patvarumo ir kancijos simboliu — tuo lietuviški Rūpintojėliu, kuris rymos prie mūsų kelių ir sodybų. Rymodamas palangese ir kryžkelėse rodyš kitą, dvasinio ūgio kelią, kurio neužstoja jokia fizinė galia ir neužgula stipriausi žmonių sostai.

Tai tame praiteo mūsų gyvenimo lūžyje — posūkį iš svaigios aukštumos į tykojanį pažeminimą — sueina du mūsų likiminiai takai ir prasilenkia du įžmieji mūsų tautos vyrų. Didžio mūsų politiko, Vytauto, laikai atitolsta ir pirmojo mūsų šventojo, Kazimiero, priartėja. Pirmojo vakarinė žara ir antrojo rytinė brėksmė susipina savuos atspindžiuos ties tuo patim mūsų likimo vingių, ir žemiškas jų palikus priglaudžia tie pats Vilniaus katedros skliausiai. Politinės lietuvių jėgos kūrėjas sulaukia dvasios ugdytojo, palieka jam paruoštą kelią ir „bertą Dievo žodi. Jis išsiskleis ant susiaurėjusių vytautinių plotų, atsirems šventojo pavyzdžiu ir dangiška globa, kad būtų išsaugota bent pati tautos gyvybė.

Vytautas yra padėjęs pirmam mūsų šventajam supinti ir lietuvišką lopšį. Jau gerokai senstėjusiam savo pusbrūliui Jogailai, bendravaldžiui ir bevaikiui, įpiršęs Sofiją Alšėnaitę — ketvirtąją žmoną 3). Ta buvo šv. Kazimiero senelė, lenkų istorijografijoje vadinama Sonka, karaliaus Kazimiero motina. Tad iš savo senelių — Jogailos ir Sofijos — ir savo tėvo šalies Kazimieras buvo grynas lietuvis, viena jo motina buvo austrė. Lenkiško kraujo jame nesurveno, nors Lenkuose jisai gimė (1458.10.3) tenai užaugo, subrendo ir tik paskutinius savo jaunystos metus išgyveno Lietuvoje. Grįžtamas kelias į senelių kraštą, ir dar šventojo kelias, nebuvo karaliaičiui be kliūčių ir sunkumų. Jį pančiojo karališkas rūbas ir gaudė svetimi sostai, bet jis atvyko į Lietuvą už jokio sosto neužkliuvęs, kad jį turėtų tik savo tautos širdyje.

1) Zemaičių krikštą (1413) nuo šv. Kazimiero gimimo (1458) teskiria 45 metai.

2) Kazimiero laikais Lietuva rytuose priėjo savo ekspansijos ribą. 1449 megių sutartis su Maskva užbrėžta tašką, nuo kurio rusai ima persverti ir stumti lietuvius į vakarus. Pirmųjų pralaimėjimų Lietuva sulaukia 1471-1479 m.

3) Vėsdamas ketvirtą kartą Jogaila turėjo apie 70 metų ir susilaukė dvejų sūnų: Vladislavo 1424 m. ir Kazimiero 1427 m.

HENRIKAS NAGYS

POEMA APIE BROLĮ

Mano brolis ragavo užginto vaisiaus.
Žojans paukščėni upė ant tavo piečių pečių.
Slamėjo palnių šakos nakėia virš tavo miego.

Tu išbraižei ant akmeninės sienos
medžioją, stumbrą ir saulę. Ugnį išskėlei
iš titaugo ir numirusios medžio šakos.

Mano broliui kalbėjo Dievas griaustinio balsu.
Mano brolio burlaiviai raizė jūras ir vandenynus.
Brolio rankos sudėjo akmenis sfinksams ir piramidėms.

Tu smėlyje žuvį piešei, kuri nušvietė niūrią
drėgnų katakombų tamsą. Tu meldeisi su pirmais krikščionim,
kai laukiniai žvėrys puolė arenon pro narvo duris.

Mano brolis valgė sprangią pelų ir nelaimės duoną,
užsigerdamas šaltu šaltinio vandeniu. Mano brolis
dainavo su baudžiauninkais apie vargą vartelnuose žydintį.

Tu plaukei su maistaujančiais Kristoforo Kolumbo jūreiviais
ir verkei bučiuodamas naują atrastą žemę.
Mano broli palaidojo jūroj, suvyniotą į burių audeklą.

Tu vienplaukis klauseisi Kristijono Donelaičio pamokslų
Tolminkiemio mažoj bažnytelėj ir skaitėi prie balanos
Aukso Altorių ir Mažvydo katekizmo žodžius prastus.

Mano brolis dainavo girtas Kretos salos vynuogynė
ir mėtė kriauklės į juodą, raudoną ir žalią jūrą.
Mano brolis išgėrė Sokrato taurę nuodų.

Tu stovėjai šalia Frederico Garcia Lorca,
kai egzėkucijų šautuvai sutrupino mūro sieną raudoną,
kai ant karšto Grenados smėlio sukniubo poetas.

Tu irklavai prirakintas kartu su vergais prie galerų
irklo sunkaus. Žygiavai kartu su pilkais kareiviais,
kritai, žudei ir nešei savo sužeistą draugą iš žemės pragaro.

Mano brolio ieškojo motina sukilimų kartuvėse.
Jis gulėjo kartu su miško broliais turgaus aikštėje.
Jis kalė tėvui medinį kryžių į kieta Sibiru gruodą.

Mano brolis maistavo su visais maištininkais už laisvę.
Mano brolio rankomis buvo sugriautos Bastilijos sienos
ir atnešta paskutinė žinia iš kraujuojančios Budapešto.

Tu šaukei dangaus keršto kartu su Savonarola.
Tu degei su Giordano Bruno pasmerkimų laužo ugnij.
Tu dėvėjai kartu su žydais geltoną Dovydo žvaigždę.

Tu tylėjai kartu su suomių šauliais raudonųjų atakos metu.
Tu išlenkei švelnią lūpų šypseną Mona Lizai.
Tu šaudei dažus į drobę su Salvadore Dali.

Mano brolis medžiojo dramblis Aukšinio kranto džiunglėse.
Su vikingais statė laivus, su romėnais mainė gintarą.
Mano brolis dažė aztekų šventykloj derliaus dievo akis.

Lietuvių Katalikų mokslo akademijos aštuntojo suvažiavimo rugsėjo 1-6 d. Toronte, Kanadoje, programa

ANTRADIENIS, 1 d.

9 val. ryto — registracija
10 val. ryto — Mišios; laiko
vysk. V. Brizgys

11 val. — suvažiavimo atidarymas: invokacija L.K.M. centro valdybos pirm. kun. prof. dr. A. Liūmos atidaromoji kalba; pagrindinė suvažiavimo paskaita: „Tauta kaip žmogiškoji tikrovė“ — dr. J. Girnius

1-3 val. pietų pertrauka
3-7 v.v. Teologijos sekcija Kun. dr. A. Baltinis: „Parapija kaip tautinės individualybės puoselėtoja“. Kun. dr. F. Jucevičius: „Tauta krikščioniškojo vizijoj“ Simpoziumas: „Krikščionis tarp kolektyvizmo ir individualizmo“

TRECIADIENIS, 2 d.

9-12 v.v. Teisės, Politinių ir ekonominių mokslų sekcija. Dr. St. Bačkis: „Sovietų laikysena nacijų bei Lietuvos atžvilgiu“. Prof. dr. D. Krivickas: „Lietuvos tarpautinė padėtis ir ateities perspektyvos“. Dr. J. Norkaitis: „Ekonomijos dėsniai ir socialinė sritis“. Prof. dr. Vyt. Vardys (tema yra dar nepranešta)

2-5 v.p.p. Istorijos sekcija. Dr. J. Jakštas (sekcijos vadovas): „Lietuvos 'Aušros' laikų istoriografija“. Kun. prof. St. Yla: „Svetimybė ir tautinė Lietuvoje 18 am. žiuje“. R.J. Misiūnas: „Algirdo tikėjimas“.

PENKTADIENIS, 4 d.

10-12 v.v. Psichologijos sekcija. Prof. dr. A. Sidlauskaitė: „Neuropsichologija ir asmenybės ugdymas“. Kun. prof. dr. A. Paškus: „Pramės psichologija ir dabarties žmogus“.

2-5 v.p.p. Gamtos ir Tikslųjų mokslų sekcija Dr. Br. Povilaitis (sekcijos vadovas): „Mutacijos moderniojo biologijoj“. Dr. V. Fidleris: „Atominės energijos vaidmuo pasaulio energijos šaltinių tarpe“. Dr. P. Kaladė: „Žmonijos didėjimas ir nauji maisto šaltiniai. Inž. A. Ketvirtis: „Psichofiziologiniai matomumo aspektai eisme“.

KETVIRTADIENIS, 3 d.

9-12 v.v. L.K.M. Akademijos organizacinis posėdis.

2-5 v.p.p. Medicinos sekcija Prof. dr. Vyt. Pavilanis (sekcijos vadovas): „Gyvybės samprata“. Dr. Z. Danilevičius: „Biologinių mokslų pažanga paskutiniame penkmetyje“. Dr. D. Jasaitis: „Medicinos istorijos fragmentai Didžiojo Lietuvos Kunigaikštijoj“.

Poetas Henrikas Nagys, kuriam už jo naują poezijos knygą „Broliai balti aitvarai“ paskirta 1969 metų Lietuvių rašytojų draugijos 1000 dolerių premija. Jos mecenatas Lietuvių fondas. Laureatui premija bus išteikta iškilningame Lietuvių katalikų mokslo akademijos aštuntojo suvažiavimo literatūros vakare rugsėjo 4 d. (penktadienį) 7 val. vak. Toronte, Kanadoje. Be poeto Henriko Nagio, literatūros vakare dalyvaus ir savo kūrybą skaitys dar lietuvių rašytojų draugijos pirm. Leonardas Andriekus, poetas Jonas Aistis ir rašytojas Antanas Vaičiulaitis. Čia spausdiname įvadinį premijuotosios knygos eilėrašį „Poemą apie brolių“.

Mano brolis dainavo eiles trubadūrų turnyruose.
Ant bastūnų vieškeliu valkatavo su Francois Villon.
Gėrė ryžų degtinę mėnesienoje su Li-Tai-Po.

Mano brolis kalbėjo su visais auksbūrniais.
Mano brolis tylėjo kartu su visais žemdirbiais.
Mano brolis kopė į kalną paliesti Laimės Žiburio.

Mano brolis gyvena kartu su mumis mūsų karčią vienatvę.
Kvėpuoja tą patį orą. Geria tą patį vandenį.
Laukdamas s a v o mirties.

Tavęs neparklupdė kazokų bizūnai Kražių šventoriuj.
Tavęs nepapirko Aliaskos ledinėj upėj išplautas auksas.
T a v o kėrstui auga pušynai gimtojoj smiltyj.

SESTADIENIS, 5 d.

7 val. vakaro: Koncertas — Literatūros vakaras; dalyvauja: pianistas Andrius Kuprevičius, poetai bei rašytojai — Leonrdas Andriekus, Jonas Aistis, Henrikas Nagys, Antanas Vaičiulaitis

SEPTADIENIS, 6 d.

10 val. Suvažiavimo užbaigos pamaldos Prisikėlimo parapijos bažnyčioje. Mišias laiko ir pamokslą sako vysk. A. Deksnys

teratūros sekcija. Prof. dr. A. Kliemas (sekcijos vadovas): „Teorinė kalbotyra ir lietuvių kalbininkai“. Prof. dr. A. Sennas: „Lietuvos sukrįščioninimas kalbotyros ir folkloro švietose“. Prof. dr. Wm. Schmalstieg (tema dar nepranešta)

2-5 v.p.p. Sociologijos sekcija Prof. dr. A. Musteikis (sekcijos vadovas): „Akademine ambasaronystė“. I. Lukoševičienė: „Lietuvių jaunimo išsijungimas į socialinį gyvenimą“

2-5 v.p.p. Lietuvių kalbos ir literatūros sekcija (tesinsys). Prof. dr. R. Silbajoris: „Donelaičio 'Metų' struktūra“. A. Vaičiulaitis: „Stendhalis Lietuvoje“

SEKMDADIENIS, 6 d.

10 val. Suvažiavimo užbaigos pamaldos Prisikėlimo parapijos bažnyčioje. Mišias laiko ir pamokslą sako vysk. A. Deksnys

2 val. p.p. Suvažiavimo užbaigos posėdis ir Tumo Vaižganto šimtojo gimtadienio paminėjimas. Paskaita J. Aisčio: „Tumas Vaižgantas“.

9-12 v.v. Lietuvių kalbos ir li-

LAURA

CHARLES ANGOFF

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Labai dažnai, kada tik jos arti nebūdavo, sau vienas kartodavau: "Brangi Laura, brangi Laura." Visa tai gyvenimą darė tokį malonų, kad stebėjau, kaip gali kiti berniukai gyventi, neturėdami garbinamos mergaitės. Žinojau kokia Lauros padėtis, klausdamas, žinoma nerūpestingai, jos draugų, kuriuos ją lankė.

Kai Laura grįžo į mokyklą, buvo tokia išbalusi, kad išsigandau. Paklausiau, kaip ji jaučiasi. Ji atsakė, kad puikiai. Laikui bėgant ji vėl atgavo savo neapsakomą meilumą, bet šiaip jau buvo truputį silpna ir, kai atėjo pavasaris, ji man vieną dieną po pietų einant namo išsitarė, kad jos tėvai ją planuoja vasarą išsiųsti į kaimą. Mandagiai paprašiau man kartais parašyti. Ji nusišypsio ir pasakė: "Aš parašysiu, jei tu parašysi pirmas". Tą aš ir tenorėjau išgirsti.

Pirmąją savaitę jai parašiau du laiškus ir atvirtu. Po poros savaičių gavau iš jos atsakymą, pirmą jos laiška. Jis prasidėjo žodžiais "Dear Frank", kas buvo man neišreiškiamai laimė. Nuo tada kiekvieną dieną jai rašiau po du laiškus. Taip vyko daugiau mėnesių. Tada gavau iš jos laiška, kuris trenkė mane, kaip žaibas iš dangaus. Ji rašė apie berniuką Henry, iš gretimos stovyklos, kuris ją mokė plaukti. Ji teigė, kad jis esąs labai puikus. Tuoj pat parašiau jai, kad aš mielai pamokysiu plaukti, kai ji sugrįš į Bostoną, kad aš esu geras plaukėjas ir kad ji privalo saugotis besimaudydama. Baigiau laiška teigdamas, kad plaukymas gelame vandenyje yra iš viso joks plaukiojimas. Plaukiojimas sūriame vandeny, kuriame plaukti aš išmokysiu, yra tikras plaukiojimas. Ji nutylėjo šiuos mano įtikinėjimus ir vis rašė man, koks puikus ir malonus yra Henry.

Kitame laiške ji man liepė nebūti pavydžiui. Aš buvau taip užsirusęs, kad neberašiau laišku jai dvi dienas ir po to pasinčiant jai tik atviruka. Nieko nebegirdėjau dešimtį dienų, dešimtį ilgų bausių dienų, kurios galų gale man atnešė katastrofą. Ji prašė, kad Henry atsikeltų į mūsų miestą ir gal būt lankytų mūsų mokyklą. Būčiau daręs viską, kad tik jis neatvyktų, bet, žinoma, nebuvo ko daryti, o taip pat negalėjau Laurai išreikšti to, ką jaučia. Buvau vargšas ir nujauchiau, kad ateina dar didesnės nelaimės. Mano bėdos augo kas minutę. Henry, aš kalbėjau sau, tikriausia buvo ne tik geras plaukėjas, bet ir geras bėgikas, čiuožėjas, beisbolo ir futbolo žaidėjas. Aš, iskaitant ir plaukymą, bijojau tu sportu. Kai rašiau Laurai, kad moku plaukti, tu grynas melas ir negalėjau tvirtai iš baimės, kad Laura tai galėjo žinoti.

Kai pagaliau, mokyklai prasidėjus, pamatčiau Henry, buvau priblokštas. Jis buvo didelis, stiprus, gražus ir nenešiojo, kaip aš, akinų. Blogiausia, Laura jį akivaizdžiai garbino. Jis lydėjo ją namo, pradžioje taip dažnai kaip aš, o vėliau daug dažniau. Ir kai aš ją lydėdavau namo, jos visa kalba buvo apie Henry — koks jis stiprus, kaip jis gali iš trumpo nuotolio perkoti hidrantą (tokio dalyko aš net nebūčiau bandęs). Kaip jis buvo puikus žaidžiant krepšinį ir taip toliau. Dariau viską, kad galėčiau jį pažeminti ir vieną kartą pasakiau:

— Jis prieš metus buvo suimtas.

Be abejojimo, tai buvo grynas prasimanymas. Ji stabtelėjo, atsigrįžo į mane ir tvirtai pasakė:

— Tai yra melas. Tu tai išgalvojai.

Bandžiau sušvelninti jos pyktį, sakdamas, kodėl aš tai turėčiau išgalvoti.

— Kas tau sakė?

— Aš nelendu į kitų reikalus, — atsakiau. Ji atidžiai pažvelgė į mane:

— Henry yra labai puikus. Tu meluoji. Tu esi pavydus, — ir kol aš sugėbėjau pasigin-

ti, ji viena nubėgo namo.

Laura išsisavaites nėjo su manimi namo ir aš kentėjau, žinodamas, kad Henry ją palydi. Vieną šeštadienio popietę ją netikėtai sutikau gatvėje ir pasakiau labas. Ji murtelėjo labas, bet nenusišpojo. Žengiau drauge su ja, norėdamas užvesti kalbą apie mokyklą. Ji nesakė nė žodžio. Pagaliau paklausiau:

— Kas atsitiko?

— Tu žinai, — atsakė mergaitė.

— Dėl Henry.

— Taip. Tu jį apšmeižei.

Tai mane supykė. Aš norėjau jį dar labiau paniėkinti ir pasakiau:

— Tau patinka vaikas, kuris yra panašus į vežiką.

— Tu esi bausis, — šuktelėjo ji ir nubėgo.

Mes daugiau nesikalbėjom per visus mokslo metus ir geras Dievas žino, kad aš nieko daugiau nenorėjau. Aš buvau taip sukrėstas jos dviejų atstūmimų, mestų į mane, ir taip, gėdinausi savo elgesio, kad prie jos nebesiartiniau. Jeigu mes netikėtai susitikdavome gatvėje ar klasėje, ji pašukdavo galvą ir nemydavo manęs. Parašiau jai tuziną laišku, kuriuos sudrąskiau.

Sekančiais metais mergaitės ėjo į vieną mokyklą, berniukai į kita. Tikėjau, kad tai nutrauks Lauros ir Henry draugystę, bet greit patyriau, kad jie tebebuvo draugai, kaip ir pirma. Patirdavau apie Laurą, kiek galėjau jai nežinant, ypač per krautuvis langą, kur ji eidavo pirkti vaisvandenių ar ledų, ar žvairomis pažvelgdamas į ją, žaidžiančią miesto aikštėje. Ji man tapo kasdieną mielasnė. Žinojau kiekvieną jos judesį, kaip ji atsirauto vasarą rankoves, kaip ji pasikelia sijonėli, smunkantį žemyn, kaip ji paliesdavo savo nosį mažą nosinėle, kaip ji užsidengdavo savo veidą ranka, kai užgirsdavo ką nors jaudinančio, kaip ji sveikindavosi svetimuosius su nuostabių lėtu galvos pasukimu. Mano nelaimė dėl jos praradimo augo su jos malonumu. Apgalvestavau tūkstantį kartų, kad jai pamelavau apie Henry, kad buvau taip pavydus.

Pagaliau supratau, kad vistiek būčiau pralaimėjęs. Henry buvo daug už mane pranašesnis. Aš buvau bausis nemalonus su savo pilnapadėmis kojomis, akiniais, ilgomis, plonomis kiškėmis, didele galva ir visada kirpimo reikalaujančiais plaukais. Henry buvo puikus vaikas visais atžvilgiais. Bet mano pažadas, padarytas prieš keletą mėnesių, visą gyvenimą garbinti ir dievinti Laurą, pasiliko nepasikeitęs. Slapta į ją žvelgiau. Jaučiausi nevertas jos, bet buvau Dievui dėkingas, kad leido ją man pažinti bent trumpą laiką.

Prabėgo vieni ir kiti metai. Mūsų šeima išsikėlė į tolimesnę miesto dalį, bet mergaitės paveikslas visada paliko man gyvas, ir dažnai, vidury dienos, aš sau kartodavau: "Brangi Laura". Sugrįždavau į savo seną gyvenvietę ir apsilankydama slapta, patirdavau apie ją. Vėliau ir ji išsikėlė į tolimesnę miesto dalį, tačiau dėl to perdaug nebekentėjau. Žinojau, kad jai nepatikau, bet taip pat žinojau, kad aš visada ją matysiu savo vaizduotėje ir kad jos šiltas ir draugiškas meilumas guos mane mano tamsiausiose valandose.

Trejetui metų praėjus pastebėjau, kad Bostono valdiškosios mokyklos paskelbė poezijos konkursą visiems mokiniams. Trys geriausi eilėraščiai turėjo būti išspausdinti specialiam leidinyje ir laimėtoji buvo pažadėta dovanų knygomis. Pasinčiant eilėraščių ir buvau vienas iš trijų laimėtojų. Drauge su kitais dviem laimėtojais mano eilėraštis buvo išspausdintas visuose Bostono laikraščiuose. Buvau labai laimingas, tačiau ne visai, kadangi nežinojau, ar Laura matė mano eilėraščių ir nežinojau, ką ji apie tai galvojo. Po poros savaičių gavau iš jos laiškelį, kuriame ji rašė, kaip labai jai patikęs mano eilėraštis. Tai buvo angelo paglostymas. Daugiau niekad nebemačiau Lauros ir nieko apie ją nebegirdėjau, tačiau džiaugsmas ir pagoda, atėję su anuo jos laiškučiu, tebėra giliai mano širdyje.

Vertė Aloyzas Baronas

DEŠIMT MŪSŲ RAŠYTOJŲ VIENAME LITERATŪROS VAKARE

Trumpi žvilgsniai į ateitininkijos jubiliejinio literatūros vakaro dalyvius

Rugsėjo 4-7 d. Chicagoje įvykstantis aštuntasis ateitininkijos kongresas pradėdamas didžiuliu literatūros vakaru rugsėjo 4 d. (penktadienį) 7 val. vak. Jaunimo centre. Mūsųose tai bus gana retas įvykis, kai tuo pačiu vakaru lietuviškosios literatūros bičiuliai turės progos akivaizdoje susipažinti net su dešimtimi mūsų rašytojų. Vakaras bus išskirtinis ne tik dalyvių skaičiumi, bet taipgi net kelių mūsų literatūros generacijų atstovais. Vakare dalyvaus ne tik vyresnieji rašytojai (Brazdžionis, Vaičiulaitis), bet ir viduriniai — žemininkų amžiaus (K. Bradūnas, A. Baronas, C. Grincevičius, Julija Švabaitė — Gylienė) ir jaunesnieji (D. Brazdytė-Bindokienė, Danguolė Sadūnaitė), ir patys jauniausieji (L. Svėgzdaitė, Mirga Girmiuviene). Reikia pasakyti, kad toks groži-

Danutė Brazdytė-Bindokienė

Aloyzas Baronas

nės literatūros akcentavimas ateitininkijos kongrese nėra atsitiktinis ir vienakartinis. Ateitininkijos sąjūdis, švenčiantis šiemet 60 metų savo veiklos sukaktį, grožinės literatūros kūrybai visais avo dešimtmečiais skyrė daug dėmesio. Iš ateitininkijos tarpo šėjo nemažai mūsų rašytojų, kurių vardai yra jau neištrinami ietuvių literatūros istorijoje. Pats "Ateities" žurnalas visais aikais buvo ir yra, kaip vienas reateitininkas išsireiškė, tikras jaunų rašytojų ir poetų inkubatorius. Iš tikrųjų, kiek per 60 metų "Ateities" puslapiuose pirmuosius savo kūrinius atspausdino šandien pačių reikšmingųjų mūsų rašytojų! Ne vienas pradėdamas ir bręstančiam rašytojui ateitininkija, apsupdama juos kultūrinio — kūrybinio intereso nuotaikomis, padėjo ryžtis plunksnos nepadėti visą gyvenimą. Dalį tokių mūsų literatūros bičiulių kaip tik turės progos išgirsti ir pamatyti šiame kongresiniame literatūros vakare.

Čia tik trumpai norime su jais mūsų skaitytojus supažindinti, pasinaudodami ankstesniais mūsų spaudos atsiliepimais.

Aloyzas Baronas, vabalninkietis iš Biržų apskrities. Gimnaziją baigė Kaune. Studijuoti pradėjo Vytauto Didžiojo universitete technika, o vėliau filosofiją. Studijas tęsė Vokietijoje ir atvyko į Ameriką 1949 metais. Dabar gyvena Cicero ir dirba "Drauge" redakcinį darbą.

Baronas raštingą gyvenimą pradėjo eilėrašciais, bet reikšmingu rašytoju iškilo beletristikoje. Išleides vieną novelių rinkinį ir keletą romanų, ne vienas jų premijuotas, ne vienas jų išverstas ir angli kalbon, ir ten palankiai įvertintas. Rašo ir humoristikos, ją pasirašinėdamas dr. S. Aliūno slapyvardžiu.

Barono stilius puošnus, poetingas; jo pasakojimo būdas lengvas, greitas, intriguojantis. Baronas stipriai jaučia žmogaus sielvargį mato žmogaus prasmės ieškojimus.

Danutė Brazdytė - Bindokienė yra vilkaviškietė iš Bartininkų. Gimnaziją pradėjo lankyti dar Veiveriuose. Atvažiavusi į JAV, Chicagoje lankė Šv. Kazimiero akademiją, aukštesniąją litua-

tūrinį gyvenimą, kuriame redagavo "Ateitį", "Aidus", buvo "Literatūros Lanku" inspiratorius ir jų redakcinio kolektyvo narys, subūrė žemininkus ir sudarė jų manifestacinę poezijos antologiją "Žemė", parengė taipgi Vytauto Mačernio poezijos knygą, kuri buvo išleista Amerikoje, didžiulė studijinė knyga "Lietuvių literatūra svetur 1945-1967" yra taipgi redaguota Kazio Bradūno.

Pirmieji jo eilėrašciai pasirodė "Ateityje", o vėliau ir kitoje periodikoje — "Naujojo Romuvoje", "Židiny". Lig šiol Kazys Bradūnas yra išleides devynis savo poezijos rinkinius, iš kurių penki premijuoti. O netrukus pasirodys ir dešimtoji Kazio Bradūno kūrybos knyga — eilėraščių rinkinys "Donelaičio kapas".

Kritikai taria, kad Bradūno kūrybos savitumas slypi jo kūrinių paprastose, bet labai išlygintoje formoje, tiesioginiuose, trumpuose sakiniuose. Raiškiausias jo poezijos motyvas — prisirišimas

literatūrai ir Pedagoginį liuanistikos institutą. Pirmuosius savo beletristikos bandymus paskaitė kadaise Aloyzo Barono vadovautame jaunųjų literatų būrelyje. Šandien jį jau skaitytojų mėgiama beletristė, o taipgi ir vaikų literatūros autorė Mažajam skaitytojui jos išleistos knygos: "Keturkojis ugniagesys", "Baltosios pelytės kelionė į mėnulį" ir netrukus išeinanti premijuotoji jos apysaka jaunimui "Mieste nesaugu".

"Draugo" atkarpoje neseniai ėjo skaitytojus suintrigavęs jos romanas "Viena pasaulyje". Šiuo metu rašytoja baigia parengti spaudai novelių rinkinį.

Apie Danutės Brazdytės-Bindokienės raštų pobūdį "Lietuvių beletristikos antologijos" antrajame tome rašoma: "Jai lygiai artimas tiek miesto, tiek amerikietiškos provincijos fonas, kuriame išsivis lietuvis dažniausiai tapomas ne bendruomeniniuose, bet vienišiojo žmogaus rėmuose, švelnų lyryzmą pinant su katarsinio tragizmo niuansais".

Kazys Bradūnas yra taipgi vilkaviškietis nuo Alvito, to paties Kiršų kaimo augintinis kaip ir Salomėja Nėris. Vilkaviškyje baigė gimnaziją ir liuanistiką Vilniaus universitete. Lietuvoje mokytojavo Alytaus gimnazijoje ir pokario metais Miuncheno lietuvių gimnazijoje. Vokietijoje, 1949 m. atvyko į JAV ir 12 metų gyveno Baltimorėje, o dabar jau dešimtmėtis, kai apsisistojo Chicagoje, redaguodamas "Draugo" kultūrinį priedą.

Dar nebaigęs universiteto, Kazys Bradūnas pradėjo savo litera-

tūrinį gyvenimą, kuriame redagavo "Ateitį", "Aidus", buvo "Literatūros Lanku" inspiratorius ir jų redakcinio kolektyvo narys, subūrė žemininkus ir sudarė jų manifestacinę poezijos antologiją "Žemė", parengė taipgi Vytauto Mačernio poezijos knygą, kuri buvo išleista Amerikoje, didžiulė studijinė knyga "Lietuvių literatūra svetur 1945-1967" yra taipgi redaguota Kazio Bradūno.

Pirmieji jo eilėrašciai pasirodė "Ateityje", o vėliau ir kitoje periodikoje — "Naujojo Romuvoje", "Židiny". Lig šiol Kazys Bradūnas yra išleides devynis savo poezijos rinkinius, iš kurių penki premijuoti. O netrukus pasirodys ir dešimtoji Kazio Bradūno kūrybos knyga — eilėraščių rinkinys "Donelaičio kapas".

Kritikai taria, kad Bradūno kūrybos savitumas slypi jo kūrinių paprastose, bet labai išlygintoje formoje, tiesioginiuose, trumpuose sakiniuose. Raiškiausias jo poezijos motyvas — prisirišimas

literatūrai ir Pedagoginį liuanistikos institutą. Pirmuosius savo beletristikos bandymus paskaitė kadaise Aloyzo Barono vadovautame jaunųjų literatų būrelyje. Šandien jį jau skaitytojų mėgiama beletristė, o taipgi ir vaikų literatūros autorė Mažajam skaitytojui jos išleistos knygos: "Keturkojis ugniagesys", "Baltosios pelytės kelionė į mėnulį" ir netrukus išeinanti premijuotoji jos apysaka jaunimui "Mieste nesaugu".

"Draugo" atkarpoje neseniai ėjo skaitytojus suintrigavęs jos romanas "Viena pasaulyje". Šiuo metu rašytoja baigia parengti spaudai novelių rinkinį.

Apie Danutės Brazdytės-Bindokienės raštų pobūdį "Lietuvių beletristikos antologijos" antrajame tome rašoma: "Jai lygiai artimas tiek miesto, tiek amerikietiškos provincijos fonas, kuriame išsivis lietuvis dažniausiai tapomas ne bendruomeniniuose, bet vienišiojo žmogaus rėmuose, švelnų lyryzmą pinant su katarsinio tragizmo niuansais".

Kazys Bradūnas yra taipgi vilkaviškietis nuo Alvito, to paties Kiršų kaimo augintinis kaip ir Salomėja Nėris. Vilkaviškyje baigė gimnaziją ir liuanistiką Vilniaus universitete. Lietuvoje mokytojavo Alytaus gimnazijoje ir pokario metais Miuncheno lietuvių gimnazijoje. Vokietijoje, 1949 m. atvyko į JAV ir 12 metų gyveno Baltimorėje, o dabar jau dešimtmėtis, kai apsisistojo Chicagoje, redaguodamas "Draugo" kultūrinį priedą.

Dar nebaigęs universiteto, Kazys Bradūnas pradėjo savo litera-

Bernardas Brazdžionis

"Lietuvių Dienas".

Brazdžionio pirmasis eilėraščių pasirodė spaudoje, jam būnant 17 metų amžiaus, o pirmasis jo eilėraščių rinkinys pasirodė pora metų vėliau, jam dar esant gimnazistu. Po to jau tankiai pradėjo eiti jo poezijos rinkiniai, vis laimėdami įvairias premijas. Poetas metų metais dalyvavo daugelyje literatūros vakarų, aktyviai reikšėsi. Šatrijos veikloje, redagavo visą eilę le žurnalų bei leidinių. Savito ir originalaus poeto vardą igijo 1931 metais, išleides poezijos rinkinį "Amžinas žydas". Vytes Nemunėlio slapyvardžiu Bernardas Brazdžionis yra parašęs visą eilę knygų mūsų mažajam skaitytojui.

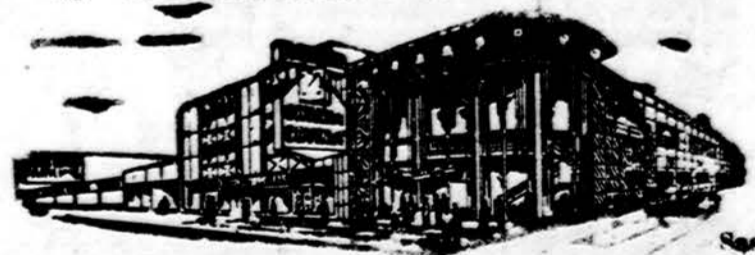
Jo kritikos straipsniai periodikoje rodo šio Brazaičio slapyvardžiu.

Kaip Vaičiulaitis, taip ir Brazdžionio kūryboje visi nejučia ma slaviškos įtakos, nes jis pats domėjosi daugiausia vakarietiška poezijos raida. Jo poezija pasižymi kontrastingumu, aštriais dramatiškais konfliktais. Savo poezijoje Brazdžionis visuomet yra giedras, o jo tematika yra visada aktuali ir moderniška.

Ceslovas Grincevičius gimnazijos mokslą ėjo Kėdainiuose ir Kaune. Vytauto Didžiojo universitete studijavo prancūzų ir slavų literatūras, pedagogiką ir teatro mokslą. Vėliau studijavo bibliologiją ir dirbo toje srityje. 1944 metais pasitraukė Austrijon, o 1949 metais atvyko Amerikon. Šiuo metu gyvena Cice-na Kalifornijoje, redaguodamas (Nukelta į 5 pusl.)

Chicago Savings and Loan Association

NEW RATES

6% PER ANNUM OF \$5000.00 OR MORE ON CERTIFICATES 2 Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 One Year Maturity

7 1/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 OR MORE 6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM ON 90 DAY NOTICE PASSBOOK ACCOUNTS \$100.00 Minimum

5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues. 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat 9 to 12:30

J.I.B. VAISTAI išgydo: pleiskaną, sustabdo plaukų slinkimą ir ataugina plaukus. Gražina plaukams natūralią spalvą. Moterims ir vyrams. 3 uncijų buteliuko užtenka 16 savaičių. Siųskite užsakymus su \$6.00 money orderiu: J. & J. PHARMACY, 2557 West 69th Street, CHICAGO, ILLINOIS 60629

SACRED HEART SCHOOL Resident School For Boys Grades 4 Through 8 BROTHERS OF THE SACRED HEART SCHOOL ANDOVER, MASS. 01810

DEŠIMTIS RASYTOJŲ VIENAME VAKARE

(Atkelta iš 4 pusl.)

roje ir dirba redakcinį darbą "Drauge".

Grincevičiaus straipsniai literatūrinėmis temomis yra pasirodę "Ateityje", "XX Amžiuje" ir "Naujojo Romuvoje". Išleides apysakų bei novelių rinkinį "Vidurnakčio vargonai", kurį autorius yra pavadinęs "neįtikėtinomis istorijomis". Šiuo metu Lietuvos knygų klubas leidžia jo romaną "Geroji vasara", o Kultūros fondas jo parašytą vaikų knygelę "Velykų dovanėlė".

Česlovas Grincevičius

Grincevičiaus stilius yra sklandus, nepretenzingas, o jo pasakos savo įvykiais pagauančios skaitytą. Jo novelės įvykiai istoriškai dažniausiai tikri, kaip ir vietovių vardai, tačiau nejučiomis jis skaitytą išsiveda iš tikrovės ribų į fantastinį pasaulį.

Mirga Girniuvienė gimė Vokietijoje, pradžios mokyklą ir gimnaziją baigė Chicagoje. Ten pat baigė ir Ilinojaus universitetą bakalauro laipsniu filosofijoje. Šiuo metu gyvena Pittsburghe ir studijuoja Pittsburgo universitete.

Eilėraščių Mirga pradėjo rašyti 1966 metais. Jos poezija yra pasirodžiusi "Ateityje", "Lai-

Mirga Girniuvienė

kuose Lietuvos" ir "Drauge". Su savo poezija ji taip pat dalyvavo jaunųjų poezijos antologijoje "Tiltai ir tuneliai".

Mirgos Girniuvienės poezijos stilius modernus, nesilaikęs klasikinio ritmo nei rimo. Jos įvaizdžiai atšviečia gyvenamąjį kraštą. Kai kurie jos eilėraščiai rodo eksperimentavimą garsais, naujomis formomis. Jai būdingas motyvas — kasdienybės kontrastas su jautriais pergyvenimais.

Danguolė Sadūnaitė-Sealey įstojo į gimnaziją dar Kaune. Karo metu mokėsi Vokietijoje ir gimnaziją baigė Didžiojoje Britanijoje. Tenai universitete įsigijo bakalauro laipsnį vokiečių ir anglų kalbose, o taipgi vokiečių literatūroje.

Devyniolikmetė, ji pradėjo rašyti poeziją; jos pirmieji bandymai pasirodė "Ateityje". Nuo to laiko Sadūnaitės poezija dažnai regima lietuvių periodikoje. Lišk šiol yra išėję šie jos poezijos rinkiniai "Vasaros medžiūose", "Kai tu arti manęs", "Tu esi mano žemė". Šiuo metu "Ateities" leidykla išleidžia nau-

Danguolė Sadūnaitė

ją jos eilėraščių rinkinį "Laiškai Dievui".

Savo poezijoje Sadūnaitė yra trumpasakė, išreikšdama tik tai, kas jai atrodo yra svarbiausia. Jos poezijoje atitostama nuo klasikinės formos, bet pabrėžiama natūralios kalbos ritmas ir taupios minčių frazės.

Julija Švabaitė-Gyliene yra kilusi iš rašytojų ypač gausaus Vilkaviškio apskrities. Baigė Vilkaviškio gimnaziją. Studijavo Paryžiaus, Kauno ir Vilniaus universitetuose.

Julija Švabaitė-Gyliene

Savo poeziją skelbia periodikoje jau nuo 1935 metų. 1963 metais išleido poezijos rinkinį "Vynuogės ir kaktusai".

Julija Švabaitė yra, kaip kritikai sako, savotiška gyvenamojo laiko realiste, tik-ne epikai rami, o kapotai gaivališka, pasakojanti savo asmenišką, savo genties ir savo tautos nedalia, kulinaciniuose posmuos susiliejanti su egzistencine žmogaus problema ir religine ekstaze.

Laima Švėgzdaitė gimė Vokietijoje, kurį laiką gyveno Brazilijoje, o dabar gyvena Toronte. Čia ji baigė politinius mokslus bakalauro laipsniu. Dar studijuodama, domėjosi įvairiopa kūryba — lanke dramos, tapybos bei modeliavimo kursus. Šiuo metu ji studijuoja muziką "Royal Conservatory of Music" Toronte. Laima taip pat aktyviai reikišiasi ir visuomeninėje veikloje.

Nuo 1966 m. Laima gyvai bendradarbiauja lietuviškoje spaudoje — priklauso Kanados "Lietuvių Dienu" ir "Tėviškės Žiburių" redakciniams kolektyvams. Jos poeziją randame daugelyje periodikos puslapių, jų tarpe "Ateityje" ir "Laiškuose Lietuvos". Taip pat ji dalyvavo ir jaunųjų poezijos antologijoje "Tiltai ir tuneliai".

Laima Švėgzdaitė

Švėgzdaitės poezija asmeniška, įvaizdžiai atšviečia miestiskąjį gyvenimą. Jos stilius modernus — laisvo rimo ir ritmo, išreikšias autorės gyvenimo filosofiją kasdieniais vaizdais ir įvaizdžiais.

Antanas Vaičiulaitis kilęs vėlygi nuo Vilkaviškio, kuriame jis baigė gimnaziją. 1927 m. jis įstojo į Lietuvos universitetą Kaune. Jo pagrindinė studijų šaka buvo lietuvių kalba ir literatūra, o šalutinės prancūzų literatūra ir psichologija bei pedagogika. Baigęs universitetą, išvyko studijuoti į Prancūziją. Plačiai apkelio po Europą, susipažindamas su pasaulinio masto kultūrininkais. Amerikon Vaičiulaitis persikėlė 1940 metais ir čia kurį laiką redagavo savaitraštį "Amerika". Po to profesoriavo Scrantono universitete, o nuo 1951 metų dirba JAV informacijos agentūroje.

Vaičiulaitis pradėjo savo literatūrinį kelią paskutiniaisiais gimnazijos metais, kai "Krivulėje" pasirodė pirmieji jo eilėraščiai, o vėliau "Ateityje" pirmoji jo proza. Po to, jo inasas lietuvių literatūron greitai augo — beletristika, kelionių išpūdžiai ir kritika. Prozoje Vaičiulaitis yra pasižymėjęs tuo, kad savo lietuvių buities pasakojimams yra suteikęs universalumo pobūdį. Jo raštuose matyti, kad autorius yra gyvenimo reiškinų observatorius, savo pergyvenimus išreiškias ne žodžiu ar veikla bet raštu. Jo kūrybai, tur būt, geriausiai tiktų klasikinio realizmo vardas. Vaičiulaitis taip pat mūsų literatūroje žinomas kaip stiprus kritikas, kurio šio pobūdžio raštai spaudoje skelbiami Antano Ragino slapyvardžiu.

Tad pakartotinai tariame, kad ateitininkų kongreso dalyviai ir

Antanas Vaičiulaitis

visa lietuviškoji visuomenė turės puikią progą visus čia suminėmus ir aptartus mūsų rašytojus pamatyti ir išgirsti kongresiniame literatūros vakare rugsėjo 4 d. (penktadienį) 7 val. vak. Jaunimo centre, Chicagoje. Vakaro programai vadovaus stud. šatrijietė Karilė Baltrušaitytė - Valaitienė, studijuojanti vaidybą ir dramą Chicagos Meno institute.

a. z.

Kritikos išvengsi, jei nieko nesakysi, nieko neveiksi ir pats būsi niekas.

— "The American Citizen"

Maskvoje veikusioje medalių parodoje buvo eksponuojami ir Lietuvos dailininkų: P. Rimšos, B. Baluokevičiaus, A. Bilevičiaus, G. Jokūbonio, J. Kalinausko, V. Palio, E. Radauskaitės, S. Sarapovo, E. Varbno ir kt. kūriniai. Šią parodą numatyta parodyti ir užsienio kraštuose. (E.)

Šią vasarą Vilniuje, Operos teatre pirmą kartą viešėjo svečias iš Maskvos, Didžiojo teatro solistas, baritonas Vladimiras Valaitis. Jis Vilniuje dainavo Amonaso parodiją "Aidoje" ir pagrindinį Rigolevo vaidmenį to pavadavimo Verdi operoje.

Dekoratyvinė dailė, ypač gintaro išdirbiniai (jos gerai pažįsta ir Vakaruose gyvena) tebekelia įvairių klausimų ir jie kartais ryškėja okup. Lietuvos spaudoje. "Literatūros ir Meno" savaitraštyje (nr. 25) iškeltas įdomus reiškinys: teigiama, kad apdorojant gintarą, "jau beveik išgyvendinta neskoningo tekinimo, skutimo bei šlifavimo praktika, kai buvo siekiama natūralistinio mineralo panašumo į gėlės lapą ar žiedą, uogų kekę ar grybą. Baigėsi taip pat beatodairiška gintaro piauštymo epidemija".

Atskleista tai, kad gintaro — metalo dirbiniuose, ypač papuošaluose ryškėja nauja tendencija — vis daugiau juose naudojamas metalas (Bronza, melchioras, geležis, varis, sidabras). Atrandama ir kai kurių neįgiamybių pažymėta, kad "daugelis liaudies menininkų visiškai nebeįsako, kad kūrinys būtų meniškai užbaigtas... ypač neįsako žiūrėti į lyg epidemiją, paplitusias "sakes", vadinamas žvakidėmis, kurios esančios vertos kerėplų vardo. Pasirodo, bent tokių gintaro "ža-

kidžių" srity lietuvius aiškiai pralenkia latviai. (E.)

Vilniuje, š. m. liepos mėn. Buvo parodyti pinigai, buvę apyvarde nuo 11 amžiaus. Buvo ir retų pinigų. Parodoje buvę žemėlapis rodė, kad daugiausia lietuviškų pinigų dabar randama Vak. Europos kraštuose ir Rusijoje. (E.)

Lietuvos valstybės pinigai nuo seniausiųjų laikų iki 1795 metų. Buvo parodyti pinigai, buvę apyvarde nuo 11 amžiaus. Buvo ir retų pinigų. Parodoje buvę žemėlapis rodė, kad daugiausia lietuviškų pinigų dabar randama Vak. Europos kraštuose ir Rusijoje. (E.)

HIGH RATES Paid Quarterly. 5% PASSBOOKS \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN. 6% \$5,000 minimum 2 YEAR CERTIFICATE. 5 1/2% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE. Savings Insured to \$20,000. Highest reserves. BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION 1071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

SKIP'S Self Service LIQUOR STORES. 1) 5515 SOUTH DAMEN AVENUE Phone WA 5-8202. 2) 5996 SOUTH ARCHER AVENUE Phone 735 - 2345. FALSTAFF BEER 6 cans — 99 ct. OLD MILWAUKEE BEER 6 cans — 99 ct. 8 Year old SCOTCH WHISKEY \$4.49. POPULAR BRAND STRAIGHT BOURBON Fifth — \$2.98. WHITE CROWN ALCOHOL 190 proof, Fifth \$5.29. 4 Yr. old STRAIGHT BOURBON 3 Qts \$12.50 3 Fifths \$10.00. COUNTRY CLUB 8 oz. cans, 6 pk. 79 c. GIN & VODKA 1/2 gal. — \$6.98. IMPORTED SCOTCH . . 1/2 gal. \$7.29; 5th \$2.98. CHAMPAGNE ANDRE, 5th \$1.79; case \$19.95.

FRANK'S TV and RADIO, INC. 240 SO. HALSTED STREET. Tel. — CA 5-7252. IDEALUS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO STEREO APARATŲ PARJAVIMAS IR TAISYMAS. PAJAVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Kas tik turi gera skonį, Viską perką pas Lieponį! LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI J. LIEPONIS. FURNITURE CENTER, INC. Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais uždaryta.

1970 Plymouth-Duster. Pigesnė registracija. Plymouth Valiant Duster 2-Door Coupe. DIDŽIULS NUOLAIDOS. Kaina nuo \$2,172.00. 5 metų arba 50,000 mylių garantija. 25 mylias su vienu galionu. G T X — FURY — DUSTER. BALZEKAS MOTOR SALES, INC. 4030 ARCHER AVENUE — PHONE VI 7-1515

SAVERS SAVE. SPECULATORS WORRY.

WHAT IT MEANS TO BE A STANDARD FEDERAL SAVER... Starting a savings account with Standard Federal is the beginning of a new experience... an experience of complete confidence and assurance. It's the big reason so many savers come to Standard Federal. They are confident in the management which has made Standard among our nation's most respected and strongest savings institutions. They know they can get their hard-earned savings whenever they need them. Our record of over 61 years of safety and ready availability of funds gives them confidence in knowing that they can have their money at any time. And what is equally important is that they will get back every dollar they saved in full... plus interest (currently the highest rates allowed by law). If you are looking for a good, sound, proven investment, free of the dangers of wild market fluctuations, consider a savings passbook or certificate account at Standard Federal. Join the over 60,000 savers who can look with satisfaction and assurance to a growing insured savings account at this outstanding savings institution — Standard Federal.

Table with columns: ANNUAL YIELD, ANNUAL RATE, MIN. BALANCE, MIN. TERM. Rows include Certificate Accounts (6.18%, 6.00%, \$5,000, Two Years), Deferred Income Plan (5.92%, 5.75%, \$1,000, One Year), Gold Eagle Passbook Accounts (5.39%, 5.25%, \$50, 3 Months).

- Regular Passbook Account, 5% annual rate, yields 5.13% per year when compounded.
Highest savings interest rates allowed by law
Compounded Daily (Paid Quarterly)

ASSETS OVER \$145,000,000 RESERVES OVER \$12,900,000

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago. 4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 847-1140. SERVICES • A Variety of Insured Savings Plans • Home Mortgage Loans • Christmas Club Accounts • Vacation Club Accounts • Travelers Checks • United States Savings Bonds • Free Savings Transfer Service • Free Parking. OFFICE HOURS • Monday & Thursday, 9 a. m. to 8 p. m. • Tuesday & Friday, 9 a. m. to 4 p. m. • Saturday, 9 a. m. to 12 Noon • Wednesday, no business transacted

FILMŲ VAIRUMAI

STASĖ SEMIŅIENE

Geriausias muzikalinis filmas

Retai kada šiais laikais norisi pamatyti filmą antru kartą. Taipgi nedažnai visi Seimai tinkamas filmas yra įdomus, intriguojantis, pramoginis. Tačiau šiuo metu kaip tik geriausias filmas šiais metais aplamai, o taipgi ir geriausias muzikalinis filmas šiemet, rodomas Michael Todd teatre, Chicagoje.

Kai "On A Clear Day You Can Sea Forever" filmo uždanga nusileidžia, norisi išsėdėti tuojau pat antrą seansą — taip jis yra geras. Ir tai geriausia pramoga visai Seimai.

Šio spalvoto filmo žvaigždė Barbra Streisand užkariavo visą ekraną — lyg viena jame dominuotų. Filmo atsiradimo istorija nėra labai garsi. "On A Clear Day" buvo šiaip sau muzikinis scenos dalykėlis. Mažų mažiausiai tris kartus perrašytas ir perdirtas, jis buvo Broadway scenoje rodomas ir po provincijas vežiojamas. Tačiau filmo versija geriausia iš visų, ji sužydėjo ekrane visoje savo grožybėje. Filmas žavingas savo elementais — vaizdu, garsu, fantazija, dekoracijomis, vaidybomis ir labiausiai už viską žvaigždė Streisand.

Turinys sukasi apie Daisy Gamble (Barbra Streisand), aukštosios mokyklos mokinė. Būdamas stipri rūkore, ji kreipiasi į žymų hipnotistą — psichiatrą prof. Marc Chabot (Yves Jontand), kad ją išgydytų nuo rūkymo. Užhipnotizuota bruklinietė Daisy atidengia kitą asmenybę, gyvenusią 19 šimt. Anoji ieškojo turtingo vyro. Ir dar kitokios buvusios asmenybės ativeria. Seansams progresuojant, studentė įsimyli profesorių, gi šis pamilsta vieną jos buvusių asmenybių. Piktai, kad ji yra meilės trikampio du

rečdaliai, ji perduoda vieną geriausių muzikaliųjų filmo numerių "Ka aš turėjau, ko aš neuriu". Jodinamiškas tarimas puikus, gal ir Vincente Minelli režisūros dėka. Filme sugrįžtama tai į praetį, tai vel į dabartį.

Cecil Beaton kostiumai istoriniams įvykiams yra tiesiog pasakiški. Iš kitos pusės, Arnold Scasai sukuria dailius, moderniškus drabužius.

Šį filmą galima drąsiai pavadinti Streisand filmu. Ir kai filmų aparatai sukasi apie ją (apie 90 proc.) — gali stebėti jos puikią vaidybą.

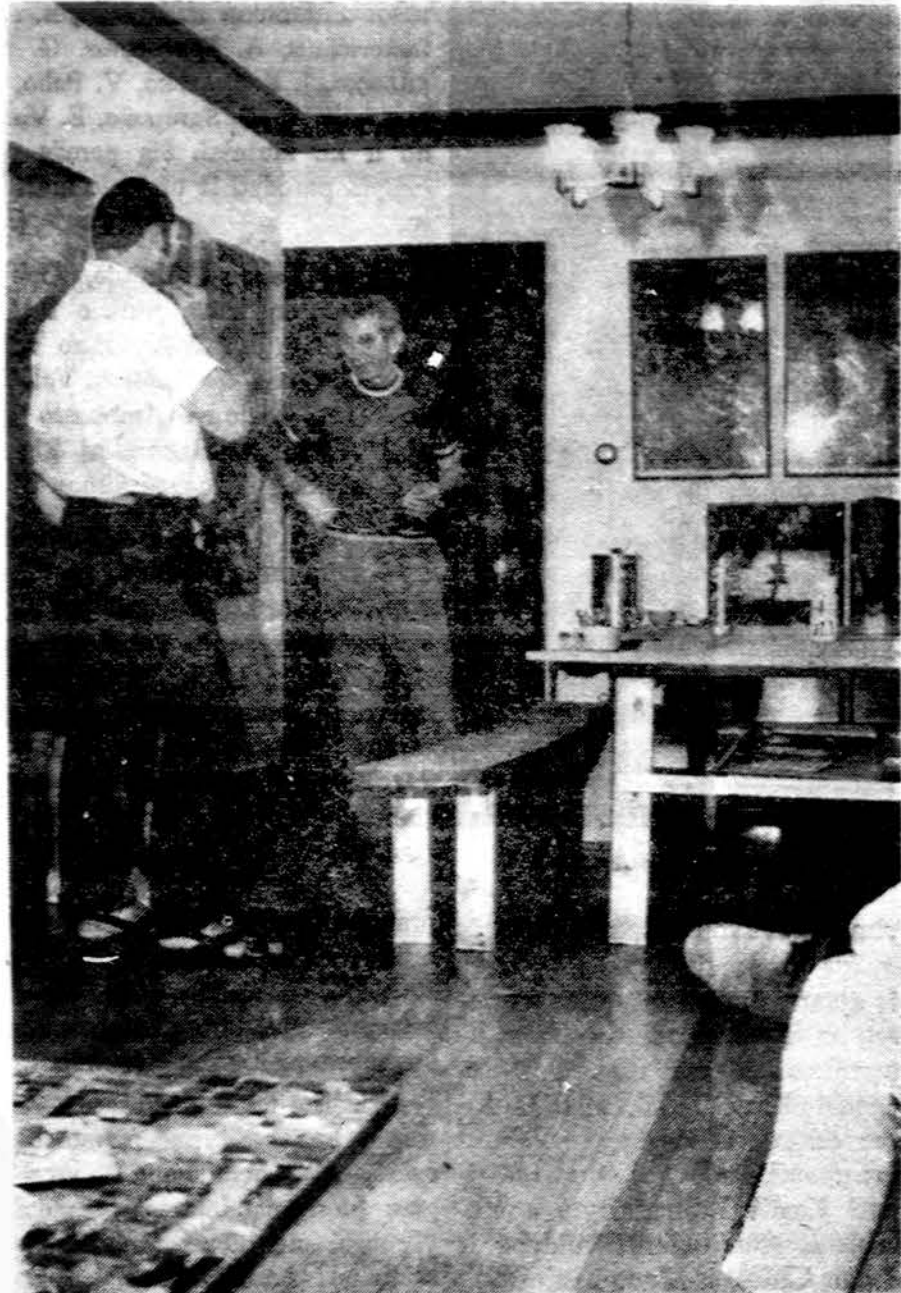
Montand vaidina, palyginti, gerai, kiek jis įstengia prie tokios stiprios konkurencijos. Tačiau jo muzikiniai dalykėliai galėtų būti dar geresni. Nei žavi Alan Jay Lerner muzika čia nepadaeda. Neįtikinanti veikia ir jo perdaug liuksusinis darbo kabinetas. Toks būtų perdaug prabangingas kolegijos prezidentui, o ką jau bekalbėti apie profesorių.

Puikios scenos Karališkame paviljone Brighton kurorte, Anglijoje.

Ir taip Streisand yra kankinanti dama vienu momentu, žavi benamė kitu.

Tos scenos, perpintos puikiomis akimirkomis, kaip kad Daisy sugebėjimas paveikti gėles, kad jos augtų, jai beiskalbant su jomis, ir klausantis didingos titulinės dainos, padaro šį filmą muzikaliu pasisekimu, kaip "Sound of Music", kurį norėtusi pamatyti daugiau, kaip sykį.

Šį mėnesį Barbara Streisand karaliauja Chicago teatruose. Nematę "Hello, Dolly", tepamato jį pirmą prieš "On A Clear Day". Paskutiniame jį vaidina, kaip dar niekad nevaidino. Gi pirmame jį tik demonstuoja gražius drabužius ir filmo dekoratyviniai puošia.

Dail. Viktoras Petravičius (centre) su studentais neseniai atidarytoje savo meno galerijoje — studijoje, 7241 S. Claremont Ave., Chicagoje. Nuotr. Virgilijaus Kauliaus, S.J.

rai: "Zemaitiškos klumpaitės", "Palangos Juzė", "Į kovą žemaičiai" ir kt.

— Patys rusai nepatenkinti: Lenino gimimo sukakties proga Maskvoje surengtoje ir jau kelis mėnesius vykstančioje parodoje lietuviai dailininkai, ypač tapytojai, pasirodė silpniausiai, bent kiekybiiniu požiūriu. Tai pažymi rusų meno kritikė Svetlana Červonaja straipsnyje, paskelbtame "Lit. ir Meno" savaitraštyje (nr. 27). Ji stebisi ir klausia: kur visos tos drobės, kurios buvo

užpildžiusios respublikinėje dailės parodoje Parodų rūmus Vilniuje? Kur tie paveikslai, kurių reprodukcijos spausdinamos "Lit. ir Meno" laikraštyje? Rusė kritikė nepatenkinta, kad Maskvoje nepastebėjusi nė vieno L. Tuleikio darbo, nei S. Jusonio "Bežemių demonstracijos", S. Veiverytės drobės "Plienai", A. Gudaičio portretų, J. Ceponio peizažų ir t. t. Esą, latviai beveik visus paveikslus nugalbėję Maskvoje, tuo tarpu lietuvių tapybos skyrius atrodo pats kukliausias.

Svetlana Červonaja, aplamai, Maskvoje parodytus lietuvių dailininkų kūrinius vertina, palyginti, teigiamai. Ji ypatingai išskyrė dailininko S. Džiaukšto "Aktyvisto žuvmą", taip pat ir A. Savicko tapybą ("gilios, maštančios, mūsų epochos filosofinio turinio kupinos tapybos pavyzdys"), tačiau kiek neigiamai vertina kitų dailininkų, kaip V. Graženo (paveikslas "Revoliucijos kariai") ar V. Ciplijausko kūrybą.

Matyt, lietuvių dailininkų kūryba, ypač šiais, Sovietijoje minėtais Lenino gimimo sukakties metais, dar rusų pilnai nepatenkina, nes ir Svetlana nurodo, kad lietuvių tapybos padėtis esanti "ne laisvas sklandymas, skridimas aiškiu kursu, bet ir ne kritimas, ar stovėjimas vietoje, ne sustingimas. Tai — didelio skrydžio pradžia..." Kitais žodžiais tariant, rusai kritikai lietuvių dailininkams okup. Lietuvoje išrašė tik patenkinamą pažymį ir tai reiškia: partija lietuvius dailininkus turės paspausti: neatsilikite nuo kitų... (ELTA)

— Tenoras V. Noreika, kaip skelbiama Vilniuje, mėgiamas labiau svetur. "Lit. ir Meno" savaitraštyje (nr. 28) S. Baliūnas teigia: "Reikia pasakyti, kad Leningrade ir Maskvoje V. Noreikos koncertai dar geriau lankomi, jam dar karščiau plojama, negu namie".

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpianstyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

HOME SWEET HOME

You Can Make Yours Sweeter & Homier

Does your home need the warmth, understanding and mellow affection of grandmother or grandfather?

A healthy elder can bring a new happiness into your home as you bring new happiness to this new friend.

ALSO
You will be financially rewarded!

If you'd like to open your door to the Oak Forest Hospital's Foster Home Care Program —

Call...
Miss Foster 928-4200 Ext. 246
Suburban: 687-7200 or 247

foto V. MAŽELIS

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.

Atdara nuo 6-ros valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.
Pirmadieniais uždaryta

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

PAPIGINTA KAINA UŽSAKYKITE DRAUGĄ JAUNIMUI

Reikia visomis išgalėmis stengtis pratinti mūsų jaunimą skaityti lietuvišką spaudą. Mūsų dienraščio administracija nori jums šiame svarbiame reikale nuosirdžiai padėti.

Jeigu jūs prenumeruojate "Draugą", o jūsų vaikai gyvena skyrūm ir lanko mokyklą svetimoje aplinkumoje, jūs galite jiems užsakyti šio lietuviško dienraščio antrąją prenumeratą atskirai, papiginta kaina, gaudami visą trečdali nuolaidos nuo pilnos prenumeratos kainos.

Ir jaunavedžiams galite užsakyti "Draugą" tomis pačiomis sąlygomis — papiginta kaina. Jūsų sūnius ir dukras, gyvenantiems Jūsų namuose, gal skaitė lietuvišką dienraštį. Prateškite šią gražią tradiciją ir jiems atskirą šeimą sukūrus.

Visais atvejais pasinaudokite teikiama trečdali nuolaida.

Veikdime drauge, kad mūsų jaunimas skaitytų lietuvišką dienraštį "Draugą"!

"Draugo" administracija

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. Lafayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% INSURED 5%

Mokamas už Vieną Metų Certificatų sąskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PĖLNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Kultūrinė Kronika

— Paminklų restauravimo valdyba Vilniuje atlieka įvairių pilių, bažnyčių, senamiesčių atnaujinimo darbus. Tos Valdybos bendradarbiai restauruoja bažnyčias, kurioms teikiama visiškai kitokia paskirtis. Dabar "Tiesa" (birž. 6) paskelbė, kad iki šių metų rudens numatyta baigti restauruoti šv. Jono bažnyčią Vilniuje. Pasirodo, kad joje įsikurs "pažangios mokslo minties muziejus, vyks įvairūs disputai, vargonų muzikos koncertai".

Dar atstatoma Bernardinų bažnyčia, tvarkomas šv. Onos bažnyčios fasadas, dirbama Kauno rotušėje. Šalia tų darbų, dar numatoma tvarkyti buv. stovyklos Dimitravę muziejinį ansamblį bei įvairias 1863 m. sukilimo vietas.

Iš liet. restauratorių įvykdytų darbų pažymėtini šie: restauruoti Trakų ir Raudonės pily, Tytuvėnų vienuolynas, Raudondvario ir Astravo rūmai, Perkūno namai, šv. Kazimiero bažnyčia Vilniuje, eilė gyvenamųjų namų. Daug darbo, pastangų reikalauja ypač Vilniaus senamiesčio restauravimas.

Valdybos viršininku yra Rom. Kaminskas, neseniai viešėjęs pas Čekoslovakijos restauratorius. Dabar lietuvių specialistai keičiasi vizitais su Rytų Vokietijos ir Lenkijos restauratoriais. (E.)

— Bulgarijoje, tarptautinėje mugėje rugsėjo mėn. bus parodyti ir Plungės "Minijos" įmonės lietuviški suvenyrai. Neseniai į Bulgariją pasiūsta tokių pavadinimų suveny-

SAVE AT Mutual Federal Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608
Peter Kazanauskas, President Tel. 847-7747

6% PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$10,000. OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5% PER ANNUM PASSBOOK ACCOUNT

OFFICE HOURS
Monday, Tuesday, Friday, 9 A.M. to 4 P.M.
Thursday, 9 A.M. to 8 P.M.
Saturday, 9 A.M. to 1 P.M.
No Business Transacted on Wednesday.

Paid and Compounded Quarterly

NOW INSURED TO \$20,000.

Mūsų erdvoje patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. Seely 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 6:30 val. po pietų.

KULTŪRINĖ KRONIKA

MUZIKOS IR LITERATŪROS VAKARAS DAINAVOJE

Stovyklos uždarymo išvakarėse, rugpjūčio 8 d., sendraugiai ateitininkai čia surengė viešą muzikos ir literatūros vakarą. Muzikinę programą atliko pianistė Aldona Kepalaitė, atvykusi šiai progai iš New Jorko, o literatūrinę dalį, svečias iš Washingtono, rašytojas Antanas Vaičiulaitis. Vakarą programa buvo sutvarkyta, ieškant sintezės tarp muzikinės ir literatūrinės dalies. Aldona Kepalaitė paskambino Faurė Noktiurną, Debussy du preliudus, Ravel Sonata ir Chopin'o etiudą. Jautėsi puiki nuotaika ir meistriskumas, ypač skambinant Ravel Sonata.

buvo kruopščiai paruošta ir, gal būt, sukauptė daugiau informacijos apie Milišų nei ligi šiol buvo skelbta lietuvių spaudoje. Ši informacija, be abejoj, labai vertingai, ypač literatūros istorikams.

Milašiaus poezijos lietuviškai "Lietuva" ir "Nihumim" (Paguodos žodžiai) buvo perduota iš juostelės, įkalbėtos aktorius Henrikas Kačinskis. Literatūrinės dalies pabaigai Jadvyga Damašienė paskaitė A. Vaičiulio novelę "Istorija apie kelnes".

Programos pranešėjas buvo Pr. Zaranka. Vakarą surengimu pasirūpino Pranas Batlakis.

Darbai ir studijoms paruoštos Viktoro Petravičiaus meno galerijos — studijos patalpos Chicagoje. Nuotr. Virgilijus Kaulius, S.J.

"Draugo" redakcijai jau skambinama telefonais, klausiant, kada ir kur šis leidinys bus galima įsigyti. Tad visus skaitytojus informuojame, kad knygą jau bus galima įsigyti rugpjūčio mėn. 4 d. (penktadienį) 7 val. vak. ateitininkų kongreso literatūros vakare, Jaunimo centre, Chicagoje, ir ten pat kitomis to kongreso dienomis.

Knyga yra 160 psl., pasipuošusi keturių spalvų viršeliu,

piestu Kazio Veselkos. Leidinio kaina \$2.00.

• **Dail. Viktoro Petravičiaus galerija - studija Chicagoj** (7241 S. Claremont Ave.) atidaryta praėjusį sekmadienį. Skoningai įrengtose patalpose sudarytos puikios darbo ir studijų sąlygos. Studentai, norintieji šioje studijoje mokytis, tariasi asmeniškai dėl studijų pobūdžio, laiko ir kt. su pačiu dail. Viktoru Petravičium, užėidami į galeriją ar skambindami telef. 776-3997.

metu sudarinėja lietuvių poezijos antologiją ir rengiasi išleisti M. Sluckio romaną "Uostas mano — neramus". Vilniuje taipgi žadama išleisti vengrų rašytojų poezijos ir prozos kūrinius. (E.)

Literatūrinė dalis buvo kur kas ilgesnė. Šios programos centrinis svoris — Antano Vaičiulio paskaita apie Oskarą Milišų, lietuvių — prancūzų poetą, gyvenusį Paryžiuje. Paskaita buvo savotiška pynė A. Vaičiulio prisiminimų iš apsilankymo pas Milišų Paryžiuje, biografinių žinių apie Milišų ir to meto literatūrinių nuotaikų Prancūzijoje. Paskaita

J. Dėdinas

• **Antano Maceinos nauja knyga "Bažnyčia ir pasaulis"** jau atspausdinta ir rišama "Draugo" spaustuviėje. Veikalą išleido Vakarų Europos Lietuvių Sielovada.

Kaip ir kiekviena ankstesnė prof. Antano Maceinos knyga, taip ir ši pastaroji visuomenėje kelia nemažą susidomėjimą.

Archeologinių paminklų vagystės

Archeologinių objektų grobių ir pardavinėjimų buvo visada, bet šiuo metu jie darosi ypač pelningas biznis. Archeologai yra susirūpinę, kad tokiu būdu dažnai yra pažeidžiama jų archeologinė vertė.

Daugumas archeologinių paminklų turi vertę tik tada, kai yra tiksliai žinoma jų kilmės vieta. Artimuose Rytuose įvairūs karnaliai statydavo paminklus pažymėti vietas, kur jie su kariuomene buvo apsisėję. Toks pamink-

daugybę Majų kultūros paminklų. Ši kultūra yra išnykusi apie 900 m. po Kristaus. Kai kas sako, kad šis kraštas yra taip turtingas archeologiniais paminklais, kaip Graikija. Guatemaloje randama apie 1000 archeologinių vietovių, kurios yra išmėtytos negyvenamose džiunglėse, prie Meksikos ir Br. Honduro sienų. Ten yra pvz. apstu akmeninių stelių su įrašais ir piešiniais. Atvyksta prie tokios stelės archeologiniai vagys su elektri-

niais piūkiais, supiausto ją į gabalus, susikrauja į automobilį ir išsiveža, mutinėms nė nepastebint. Tokios stelės siekia kartais net iki 20 pėdų aukščio. O jeigu vagys neturi stiprių piūklų, jie išgrežia į ją skylių, pripila vandens, paskui užkuria ugnį, tokiu būdu paminklą suskaldydami, pasiimant jų dalis. Savaitme suprantama, paminklas nuo to nukentčia taip, kad jis tampa mažai vertingus.

Jokie sargai šių paminklų negali apsaugoti. Guatemala jiems saugoti turi tik 12 sargų. Paminklų nuotrupos, kartais net ant asilo nugaros, patenka Meksikon, iš čia atsiranda New Orleanso ir kitur.

Ekspertai sutinka, kad archeologinių dalykų vagystės yra padidėjusios dėl to, kad muziejai ir privatūs kolekcionieriai juos noriai perka. Per paskutinius 10 metų archeologinių dalykų kainos yra pašokusios apie 20 procentų.

Archeologiniai paminklai randa rinką ypač JAV. Nes šis kraštas, neturėdamas senos kultūros, labai domisi visokiais senais paminklais.

Archeologai ir kiti suinteresuoti asmenys, rūpinasi rasti būdų arch. pasaulį vagystėms sustabdyti. Tačiau tai nėra lengva. Kai kas prašo Kongresą išleisti įstatymą, draudžiantį vogtų archeologinių paminklų įvežimą. Tarptautinis sambūris Paryžiuje, kuriame buvo atstovaujama 61 valstybė, siūlo Jungtinėms tautoms išleisti įstatymą, draudžiantį šį šmugelį. Tačiau iš to daug efektyvios naudos nesitikima. Efektingesnė priemonė būtų, jei muziejai atsisakytų šitokių objektus pirkti.

Idomūs šiuo atžvilgiu yra Marton May, St. Louis kolekto-rius žodžiai: "Aš norėčiau, kad paminklas pasiliktų toje šalyje, kurioje jis yra, tačiau jeigu jis yra iš ten paimitas, svarbu yra jį apsaugoti".

Ligi šiol situacija tebėra chaotiška ir tai ne tik Guatemaloje bet ir Irane ir kitur. Nesenai I-ranas buvo užaliarmuotas, kai viena atkasta vietovė, kurios amžius yra 1000 metų prieš Kr., buvo visiškai vagių išgrobta.

V. Bgd.

AMETIKIEČIŲ LITERATŪROS ANTOLOGIJA

Viking leidykla išleidžia prozas, poezijos ir essays antologiją, pavadintą "The American Literary Anthology 3". Antologijos redaktoriai G. Plimpton ir P. Adery čia surinko geriausiųjų kūrinių, 1969 m. pasirodžiusių JAV literatūros žurnaluose.

— Donelaičio "Metai" vengriškai. Vengrijoje viešėjo okup. Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos pirm. A. Bieliauskas. Jo "Kauno romanas" Vengrijoje buvo išleistas 1969 m.. Šiais metais bus išleisti į vengrų kalbą išversti K. Donelaičio "Metai". Be to, vengrai šiuo

Draugas gavo naujų lietuviškų rankdarbių

Rankšluosčių, servetėlių, padukėlių, takelių, juostelių, lėlių ir t.t. Tikrai gražūs darbai, tinkami dovanoms. Kainos prieinamos.

Pamatyti ir užsisakyti galima DRAUGL.

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio gas

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

G E L Ė S
Vestavėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
G U Z A U S K Ų
Beverly Hills Gėlių
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0883 — PR 8-0884

Kas žino, kiek archeologinių lobių slepiasi šioje vietoje? Aimarų indėnas prie protėvių buvusio miesto Tiahuanacu griuvėsių, Bolivijoje. Ši aukštos kultūros tauta ir miestas čia klestėjo nuo 600 m. prieš Kristų iki 1200 m. po Kristaus.

lėlis, pagrobtas ir kitur atveštas, nustoja savo vertės kaip istorinis dokumentas, sako Robert Dyson, Pensilvanijos universiteto Artimųjų Rytų archeologijos ekspertas.

Iškastų vogtų archeologinių paminklų pagrindinis trūkumas yra tas, kad jie yra paimiti iš žemės be preciziško pažymėjimo žemės sluogsnii, kurie rodo atitinkamas kultūras. Nors tokius objektus muziejai supirkinėja, tačiau jie pasak vieno archeologo, yra kaip žmonės be sielos.

Libiausiai archeologinių paminklų grobimas yra išplitęs tuose kraštuose, kurie ūkiškai yra atsilikę. Ryškiausias to pavyzdys yra Guatemala, turinti

Senųjų indėnų kultūrų menas Kolumbijoj — papuošalas padarytas iš gryno aukso.

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visus mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jims naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas
Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

5% All accounts com-
Passbook Savings
pounded daily —
paid quarterly.

6% 2 Years Savings
Certificates
(Minimum \$5,000)

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS:

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIŲ NUO
MR. NELSON
Savininko
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street

Vienas blokas nuo kapinių
DIDŽIAUSIAS PAMINKLŲ PLANŲ
PASIRINKIMAS VISAME MIESTE
Telef. — CEDarcrest 3-6335

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

L A I D O T U V I Ų D I R E K T O R I A I

Lietuvių Laidotuvių Direktorų Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 25rd Place Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILIPČIS
3907 So. Lithuania Ave. Tel. YArds 7-3401

DOVILAS RUDIKAS
3334 S. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
319 S. Lithuania Ave. Tel. VA 7-1133-1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003

POKALBIS SU PIANISTU ANTANU SMETONA

Ateitininkijos jubiliejinio koncerto proga

Indianos valstybinis universitetas, kuriame profesoriauja lietuvis piano virtuosas Antanas Smetona, yra po Ameriką paskleidęs tūkstančius pamfletų, pristatančių amerikiečiams savo universiteto dėstytoją — pianistą. Tame pamflete, šalia daugelio pasaulinių muzikos kritikų pasisakymo ištraukų, kurios Antanui Smetonai tikrai palankios, kartu pabrėžiama, kad Antanas Smetona yra paskutiniojo nepriklausomos Lietuvos prezidento Antano Smetonos anūkas ir bendravardis, gimęs 1939 m. Paryžiuje, kur jo tėvas ruošė teisės daktarą Sorbonos universitete.

Antano Smetonos, kaip pianisto, vardas šiandien žinomas ne tik Amerikoje, bet taip pat Londone, Hamburge ir visoje eilėje kitų pasaulio miestų, kur jam yra tekę koncertuoti ir susilaukti gana palankių muzikos kritikų įvertinimų. Pagaliau ir Chicago lietuviams ateina eilė išgirsti šį neeilinį pianistą. Kaip žinome, rugsėjo pirmosiomis dienomis Chicagoje vyksta VIII Ateitininkų kongresas ir kongreso proga rugsėjo 5 d., 8 val. vak. Orchestra Hall rengiamas lietuvių simfoninės muzikos koncertas. Koncerte šalia kitų pasirodys ir pianistas Antanas Smetona. Iš tradicijos išskėstomis rankomis patikdami jaunuosios kartos menininkus, kaip mūsų kultūrinės ateities laidą, tokiomis pat nuotakomis, be abejonės, turim pasitikti ir pianistą Antaną Smetoną. Kad koncerto klausytojams jis būtų dar arčiau pažįstamas ir geriau suprantamas, raštu patiekim jam eilę klausimų, į kuriuos jis taip pat raštu atsakė gražia ir taisyklinga lietuvių kalba:

— Iš visur suplaukusiai ateitininkijai ir plačiai Chicago visuomenei Tamstos, kaip pianisto, pasirodymas lietuvių simfoninės muzikos koncerte Orchestra Hall, Chicagoje, bus didelis naujiena ir, tikime, nemažas procentas klausytojų Tamstą išgirs skambinant pirmą kartą. Todėl įdomu, ar Tamstos, kaip lietuvių pianisto, karjeros kelias prasidėjo nuo pasirodymo lietuviams, ar iš karto susidūrė su amerikiečių visuomene? Antara, iš kur atėjo paskatinimas pasirodinti pianisto kelią?

— Pirmą kartą viešai pasirodžiau 1945 m. Clevelande "Fornightly Musical Club" koncerte, skambindamas Clementi "Sonatina". Taigi, pats pirmasis pasirodymas įvyko amerikiečių tarpe. Bet iš pat mažens visą laiką skambinau lietuvių tarpe ir tas, be abejonės, man labai daug padėjo, siekiant pianisto karjeros. Iškėpimas atėjo iš motinos, pianistės Birutės Nasvytės-Smetonienės, o parama ir padaršinimas iš tėvo, advokato Juliaus Smetonos. Jiems ir priklausė visa padėka už mano bet kokį pasisekimą muzikos srityje.

— Kaip žinome, su koncertais esat apkeliaavęs platųjį pasaulį. Kurie koncertai paliko mieliausią įspūdį, kurie kritikų atsiliepimai suteikė daugiausia vilties ateičiai?

— Iš visų koncertų sėkmingiausias ir maloniausias buvo rečitalis Wigmore Hall Londone, 1967 m., suruoštas mano dėdės, Jaunučio Nasvyčio, talkininkaujant Didžiosios Britanijos Lietuvos sąjungai. Susilaukiau puikiausių recenzijų, kurios mano muzikinei ateičiai turėjo ir turi didelės reikšmės, nes jos buvo gautos muzikinio pasaulio didžiausioje arenoje. Po to eina solo rečitaliai Hamburge ir Hanoveryje, kur irgi susilaukiau gerų atsiliepimų. O trečioji vieta pasirodymams tarptautiniame koncerte Zenevoje 1965 m. Jame gavau diplomą, medalį ir taip pat puikias recenzijas.

— Ar savo koncertuose įvai-

riuose kraštuose stengiatės pristatyti kaip lietuvis, ar tuose atvejuose buvo progų atlikti ir tautinės ambasadorystės misiją?

— Man, be abejonės, padėjo faktas, kad visur prisistačiau kaip lietuvis. Amerikiečių pianistų perteklius jau seniai visiems įgrišo, o lietuvių pianistų tarptautinėje arenoje beveik nėra. Tautinės ambasadorystės misiją irgi tenka atlikti, kadangi visuomet stengiuosi atkreipti dėmesį į dabartinę politinę Lietuvos padėtį. Dažnai Vokietijoje pristatydavo po koncerto koks pareigūnas, kuris prieš karą buvo turėjęs reikalų su mano a. a. seneliu prezidentu A. Smetona. Tad gimimybės ryšys su a. a. seneliu ir bendra pavardė man Vokietijoje ir kitur daug padėjo.

— Spaudoje buvo užuominų, kad pas amerikiečius esat laimėjęs visą eilę stipendijų ir premijų. Įdomu daugiau sužinoti apie tai?

— Pirmą stipendiją laimėjau iš amerikiečių "Kiwanis Club", kuri man padėjo mokytis pas žinomą pianistą ir pedagogą Leonard Shure. Tai buvo 1950 m. Po to gavau visą eilę stipendijų: 1963 m. — Fulbright stipendija, 1964 ir 1965 m. — German Academic Exchange Service stipendija, taip pat 1965 m. ir Freiburg Musikhochschule stipendija, 1966 m. — Martha Baird Rockefeller Fund for Music, Inc. stipendija, 1967 m. — University of California at Berkeley stipendija.

— Šia proga negaliu nepaminėti ir man labai palėmusiu laišku. Tai muzikas-dailininkas Antanas Nakas, suruošęs man, visai jaunam ir nežinomam pianistui, du labai sėkmingus koncertus Chicagoje. Taip pat kun. Vaclovas Šarka Hamburge, be kurio didelėmis pastangomis suruoštų koncertų Vokietijos centruose ir po jų sulaukytų puikių recenzijų nebūčiau galėjęs skambinti Londono "Wigmore Hall". Amerikos lietuvių konservatorių klubas Clevelande suruošė taip pat nemažai mano koncertų. O dabar štai mane pakvietė Ateitininkų federacija ir maestro Vytautas Marijošius.

— Ar turit progos plačiau stebėti laisvųjų lietuvių muzikinį gyvenimą ir kuriuos momentus.

asmenis ar vienetus labiausiai vertinat?

— Chicago Lietuvos operos pastatymai, be abejonės, yra patys žymiausi įvykiai mūsų muzikiniam gyvenime. Tai yra teisingas nepriklausomos Lietuvos muzikinių tradicijų, o Lietuvos opera buvo viso muzikinio gyvenimo pažiba. Turime daug puikių dainininkų, keturi lietuviai yra buvę Metropolitan operoje, kurių jauniausioji — Lilija Sukytė — yra visų lietuvių pasididžiavimas.

— Kokią nuomonę esat susidares apie plačiąją Ateitininkų organizaciją, kuri ruošia ir ši Lietuvos simfoninės muzikos koncertą?

— Nuo mažų dienų draugauju su ateitininkais ir visuomet apie juos buvau puikiausiai nuomonės. Man jų ideologija yra artima. Linkiu jiems didžiausios sėkmės auklėjant lietuvišką jaunimą ir saugojant jį nuo pavojingų pašalinių įtakų.

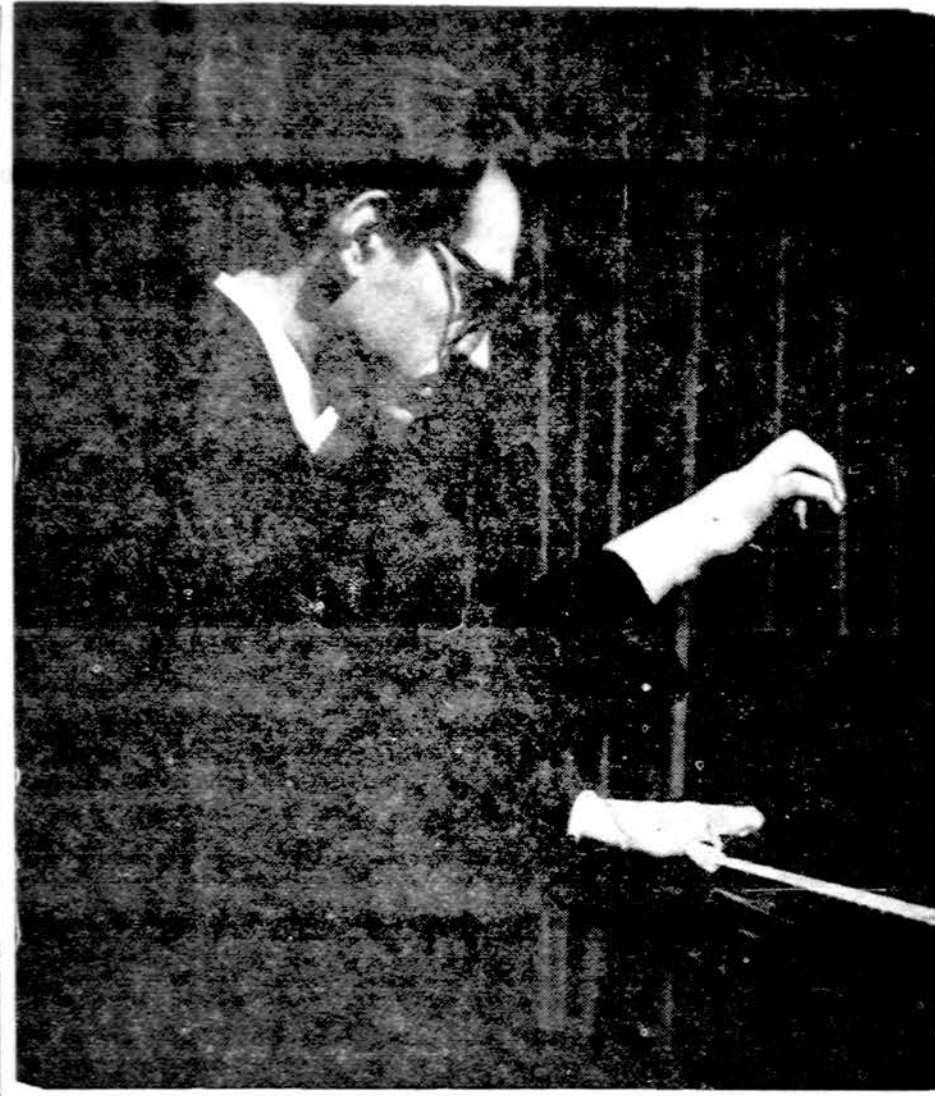
— Profesorijant Indianos universitete. Kaip esat patenkintas darbu ir ką pramatot ateityje? Kokie Tamstos ryšiai su laisvųjų lietuvių bendruomene?

— Turiu prisipažinti, kad profesoriauti man daug labiau patinka nei studijuoti, ypač kad teko studijuoti net 11 metų aukštesnėje mokykloje, o fortepijoną — visa gyvenimą. Garsūs šio šimtmečio pianistas ir pedagogas Arthur Schnabel yra pasakęs, kad niekas negali būti gilus muzikas niekad nemokytos avės. Mokydamas žmogus išmoka tai, ko negalima išmokyti, nes reikalingas pagrindiniai išaiškinti mokiniui ką jis turi padaryti, privertia visai kitaip su muzikine ir techninėmis problemomis susidurti.

— Artimojo ateityje numatote turėti New Yorke rečitalį. Ten dar nesu koncertavęs (išskyrus (unipersonal koncertus), o New Yorke recenzijos greta Londono yra patios svarbiausios.

— Stengiuosi būti kuo artimiausiose santykiuose su lietuvių bendruomene, nes jos parama suaro skirtingumą tarp pasisekimo ir nepasisekimo. Be to, mano visa lietuviška praeitis, šeima, tradicijos niekuomet man neleistų išsižadėti savo "heritage".

VI. Rmjs

Pianistas Antanas Smetona, kuris atliko Ludwig van Beethoveno piano Koncertą Nr. 1 astuntojo ateitininkų kongreso koncerte rugsėjo 4 d. Orchestra Hall Chicagoje.

Mūsų rašytojai diplomatai

Pažintinių atsiminimų nuotrupos

JUOZAS SAKALAS

Oskarą Milašius teko pirmą kartą sutikti Zenevoje 1924 m. rugsėjo mėnesį. Jis, taigi Lietuvos pasiuntinybės patarėjas Paryžiuje, buvo vyriausybės iškvieistas į Tautų Sąjungos visuotinį susirinkimą, ruošiantis posėdžiui vėl kelti Vilniaus klausimą. Jo vardas man buvo jau žinomas iš kalbų ir raštų. Girdi, jis puikiai mokąs prancūzų kalbą ir gerai valdąs plunksną. Esąs net poetas. Tad juo akliau jį pažvelgiau. Jis atrodė vidutinio ūgio, per pečius kiek linktelėjęs, veikiu rytiškių veido bruožų. Istrigo man jo šypsena pasisveikinant su savo jau pažįstamais delegacijos nariais. Man jis buvo šaltisnis, kritiškesnis. Galvojau, kaip aš atlikęs pirmą kartą paskirtas eiti delegacijos sekretoriaus pareigas.

Milašium 1937 m. lapkr. mėn. Paryžiuje. Būdamas pasiuntinybėje, Milašius kambarį pro praviras duris pamaciau visą užverstą laikraščių, knygomis, prirašytas po-

Juozas Sakalas

periais. Paties šeiminko kambariye nebuvo.

Vieną rytą, papusryčiavęs vienoje kavinėje netoli Lietuvos pasiuntinybės, jau rengiausi išeiti. Staiga pasirodė Milašius. Maloniai nustebo mane matydamas. Pasišveikinom draugiškai kaip niekuomet. Pasirodo, mano buvo patekta į jo pusryčiauti įprastą kavinę. Kalba tuoj pakrypo į pasaulio politiką. Mano pokalbininkas neabejojo, kad tuo metu, 1937 m., artėjo audra, tik kaip ji pasireikš bei kaip ji palies žmonių ar kurią jos dalį?

Man ir šiandien tarsi skamba ausyse Milašiaus žodžiai: "Prisibijau, kad tai gali būti didžiausia katastrofa, kokia kada pasaulį bus ištikusi". Tai buvo jo paskutiniai man tirti, atminty likę žodžiai. Su jo kūryba ir jo biografija man teko arčiau susipažinti tik vėliau Vokietijoje.

Jurgis Baltrušaitis

1912 m. ūkanotoj Vilkaviškio padangėj būreliui gimnazistų pasirodė trys lietuviai genijai — M. Čiurlionis, Ed. Steponaitis ir J. Baltrušaitis: eiliniam susirinkimui džiaugsmingai buvo parodytos 3 knygos: monografija apie M. Čiurlionį rusų kalba, Ed. Steponaitičio tik išleisti raštai, ir J. Baltrušaičio poezijos leidinys rusų kalba. Knygos — tikras pasi-

didžiavimas. Jų kūrėjai — tokie milžinai, kad jaunieji stebėtojai juos pripažino tikrais atgimstančios tautos genijais. Vieno išminties žodžiais, jei praeity mum buvo Vytautas Didysis politiko ir kario genijus, tai dabar tautai pasireiškia nauji literatūros ir meno genijai. Apie J. Baltrušaitį susirinkime dar buvo paskaitytas kritikos straipsnis, kur buvo iškelta lietuvių žvaigždė net gausingoje rusų literatūroje.

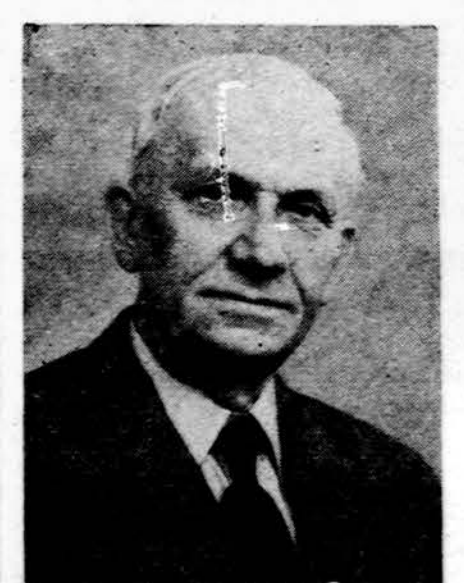
Visi straipsnio klausiusieji buvo J. Baltrušaičiu sužavėti. Tuo pat metu betgi buvo apgailėstauta, kad tas lietuvių tautos genijus rašė ne sava, lietuvių, o svetima, rusų, kalba. Buvo pridurta, kad jis pats tai apgalvįs ir manąs dar pradėti rašyti lietuviškai.

Netrukus prasidėjusio pirmojo pasaulinio karo audros J. Baltrušaitį nustelbė. Apie jį teko išgirsti tik pokario metais, ypatingai, kai jis buvo paskirtas atskirusios Lietuvos valstybės atstovu Maskvoje. Tačiau dar teko gerokai palaukti, iki galėjau savo akimi Jurgį Baltrušaitį pamatyti. Tai buvo, rodos, tik 1927 metais. Ministerijoje sutiktas, jis man didelio išpūdzio nepadarė, ir pats arčiau susipažinti su nauja "pagėga" ministerijoje iniciatyvos nesimė. Jau tada jis man atrodė gerokai senstelėjęs, storokas, kiek sulinkęs, kalbą lėtai, žemu balsu, jei ne dantyse, tai rankoj laikęs cigarete, atrodė veikiu pamušus ir valščiaus viršaitį, o ne i mano įsivaizduojamą didelio masto rašytoją ir diplomatą. 60 metų amžiaus bent man jau atrodė visai senas.

Vilkaviškio gimnazistų 1912 m. reikštos viltys, kad Baltrušaitis praeis poeziją rašyti lietuvių kalba pasitvirtino. Jau 1927 m. Jurgis Savickis nešiojos ministerijoje vieną jo eilėraščių, rodos, pavaldintą Gruodžio šešioliktąjį, ir mane dar klausė, ar jis tikų spaudai. Nesigilindamas, atsakiau — taip. Tik jo atspaudinto nepamačiau, neradau nė vėlesnius J. Baltrušaičio poezijos rinkinius. Užtat J. B. kaip poetas ir didelio masto rašytojas buvo pastebimas ir ministerijoje — savo politiniais pranešimais, kur jis, dėstydamas šaltus politikos klausimus, dažnai įpindavo kokį lakų žodį ar posakį ar pabilžgindavo sveiku humoru. Šiaip 1912 m. aukštintas J. Baltrušaitis, gyvas sutiktas, reikiama išpūdzio nepaliko ir manęs niekas netraukė su juo įsikalbėti. Antra vertus, tada man poezija atrodė nelabai suderinama su vos atsikūrusios valstybės diplomatijos uždaviniais, žengiant iš džiū tarptautinės diplomatijos parketu.

Jurgis Savickas centre ir užsieny

Kitas Jurgis diplomatinė tarpyboje ir rašytojas — Savickis — man buvo iš karto žinomas tik

Jurgis Savickas

kaip Lietuvos atstovas šiaurinės Europos valstybėse. Asmeniškai sutiktas, jis man padarė gerą įspūdį, augalotas, gražus vyras, kilnių veido bruožų. Žodžiu, tikras diplomatas, tik ne lietuvių, o veikiu koks ispanų ar kurių kitų pietiečių diplomatas, nuostabiai gražiai išmokęs lietuvių kalbą, šiaip lietuvių tautos reikalams likęs kiek tolimas ir gal svetimas. Užtat ir atšauktas į centrą, i ministeriją administracijos departamanto direktoriaus pareigoms,

Jurgis Baltrušaitis

mano supratimu, tenkinosi eiliniu darbu, bet kokiom reformom, o jų kitų verkiant reikėjo, iniciatyvos nerodė. Veikiu buvęs tarsi ne savo vietoje. Tad nieko nustebeino žinia, kad jis paskirtas valstybinio teatro direktoriumi. Nors kurį laiką buvo likęs ministerijoje, bet savo naujais, teatro interesais tik trukdė ministerijos tarnautojus priėti prie savo direktoriaus, iki pagaliau iš ministerijos buvo visai atleistas. Vėliau grįžęs i užsienio tarnybą ir paskirtas Lietuvos pasiuntiniu Stokholme, įvairiais atvejais mum susitikus, visuomet buvo labai pasilagus ir malonus pasikalbėti, tik literatūros klausimų nelietėm.

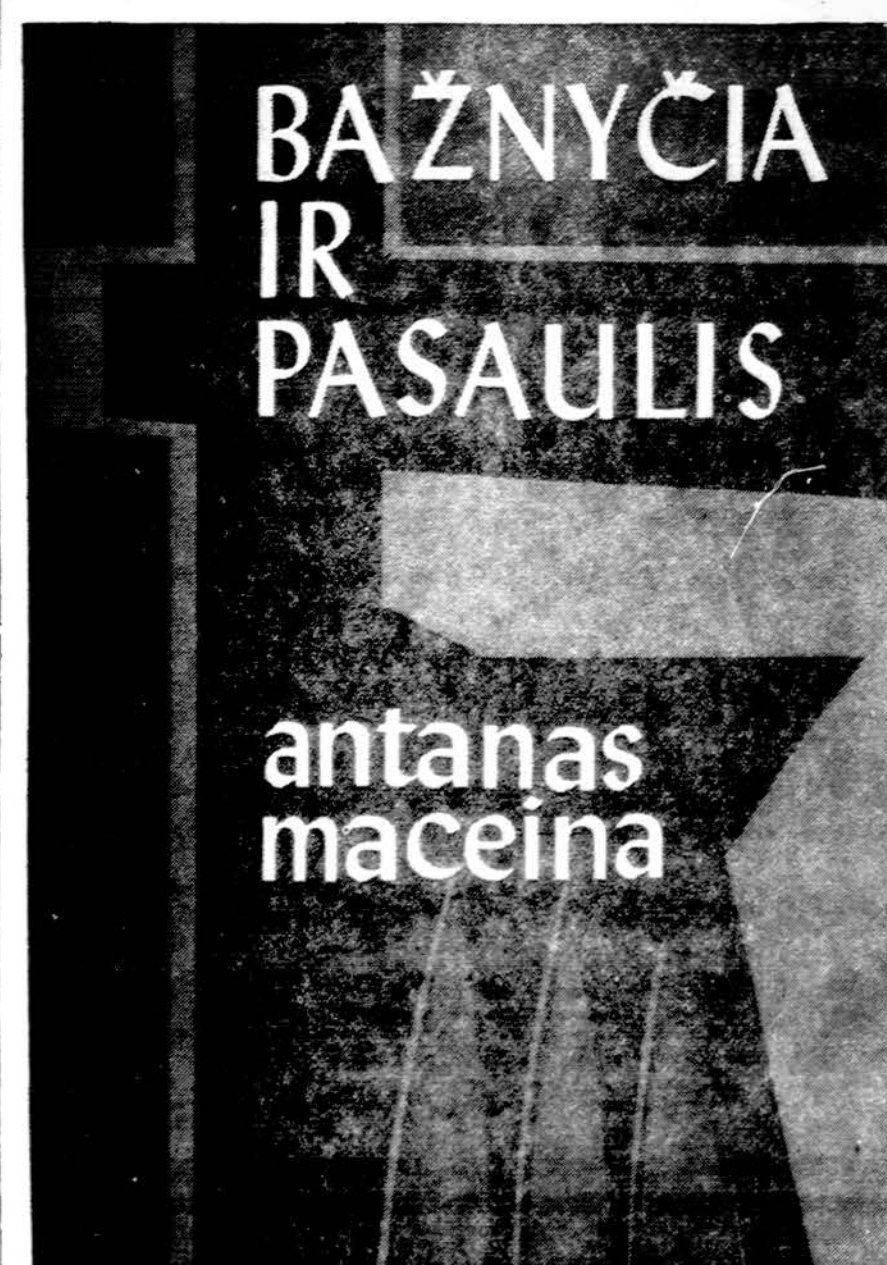
Ign. Seinius Svedijoje, Kaune ir Klaipėdoje

Rašytojas Ignas Seinius buvo nušvitęs dar esant gimnazijoje. Šalia Zemaitės, Biliūno ir kitų to meto lietuvių rašytojų jis man atrodė taip iškilęs, kad galįs lygiuotis su nevienu man žinomų rusų rašytoju. Ir jis teikė viltį galėsias dar daugiau ir geriau parašyti. Karo metu atsiradęs Skandinavijoje kaip laisvės siekiančios tautos ir vėliau atskirusios valstybės atstovas, Ignas Seinius kaip rašytojas iš akių buvo man dingęs. U.R.M. tiesa, teko skaityti jo politinius pranešimus, kurių buvo nemaža, bet giesnio išpūdzio jie nei savo turiniu, nei forma nedarė. Nešviesesniu man pasirodė I. Seinius, ne paskirtas "Lietuvos Aido" redaktorium. Likimas lemė pagaliau ir man su juo arčiau susipažinti atsidūrus vienos ištaigos, Klaipėdos gubernatūros, tarnyboje. Vienas spaudos patarėjas, kitas teisių faktiškai politikos, patarėjas ir gubernatoriaus pavaduotojas. Nors Ign. Seinius amžiumi buvo už mane vyresnis, bet tarnybiniai būdavo dažnai mano žinioje, neišskiriant man sunkiausių dienų Klaipėdoje. Čia įžymusis lietuvių rašytojas buvo tik aukšto lygio valstybės tarnautojas, atsargus ir rūpestingas pareigūnas. Jo pareigos buvo teikti gubernatoriui patarimus spaudos reikalais, palaikyti ryšį su spauda bei laikraštinkais, savais ir užsieniečiais, ir jiem teikti gubernatūros oficialius pareiškimus. Tačiau jis savarankiškai nedarė nei grynai savoj srity sprendimų, kurie galėjo turėti žymesnių išdavų valstybei.

Tokia tai buvo tų diplomatų rašytojų aplinkos pastebėta paunksmė.

Ignas Seinius

Antano Maceinos naujos knygos viršelis, pieštas Kazio Veselkos. Knyga išleido Vakarų Europos Lietuvių sielovada. Naujasis žinomojo mūsų filosofo, teologo ir rašytojo Antano Maceinos veikalas "Bažnyčia ir pasaulis" yra be galo aktualus ir intriguojantis, provokuojantis atviras visoms pasirinktos temos šiandienėms problemoms. Knyga jau bus galima įsigyti ateitininkų kongreso dienomis Chicagoje.